Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Schandorph, Sophus.; S. Schandorph.
Titel | Title:	Hjemkomst : Lystspil i fire Akter
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Gyldendal, 1893
Fysiske størrelse | Physical extent:	191 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

35, - 205.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020875551

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

HJEMKOMST

HJEMKOMST

LYSTSPIL I FIRE AKTER

AF

S. SCHANDORPH

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

GRÆBES BOGTRYKKERI

1893

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Til min kjære gamle Ven

Pietro Krohn

med Tak

fra

Forf.

PERSONERNE.

Provst Læssø.
Provstinden.
Dr. phil. Gustav Læssø, Provstens Brodersøn.
Hofjægermester Stauenburg
Hofjægermesterinden.
Stiftsdamen, hendes Søster
Annette, Kammerpige.
Gaardmand Anders Sørensen.
Kirstine, hans Halvsøster.
Skolelærer Højgaard.
Dyrlæge Ramm.
Bønder i Ligfølget.
Tjenerskab paa Herregaarden «Lindegaard».
En Jernbanedrager.

Handlingen foregaar paa Sjælland omkring 1880. 1ste Akt i Anders Sørensens, 2den og 3die Akt i Provst Læssøs, 4de Akt i Herregaarden «Lindegaard»s Have.

Paa Theatret spilles 2den Akt i 2 Afdelinger.

FØRSTE AKT.

Veranda af raa Fyrreplanker. I Baggrunden bred Aabning ud til en Bondehave, paa hver Side af den lange dækkede Borde. Til venstre for Tilskuerne Vaaningshusets Gavl med Dør.

FØRSTE SCENE.

Højgaard. Kirstine.

HØJGAARD.

Forstaar De det nu? Staaende Spisning. De, som har levet i Kjøbenhavn, har jo nok sét en Sexa. (Kirstine nikker.) . . . Ja, det tænkte jeg nok. Den Indrømmelse gjør vi til Tidens Krav. Men Retterne, hvis Hovedbestanddel er de to Flæskestege . . . én paa hvert Bord, det er gammel dansk Mad efter Egnens Sæd; de Retter, som den Salige satte mest Pris paa, mens han vandrede paa Jorden . . . Ja, stakkels Jomfru Kirstine . . . jeg ser, at De bliver saa bevæget. (Kirstine ryster paa Hovedet.) . . . Naa ikke? . . . Aa nej, det er sandt, han var jo kun Deres Stiffader . . . ja, ja . . . han tog Deres Moder som Enke, saa De og Anders Sørensen er sammenbragte Børn . . . ja . . . ja . . . han

er jo af Søren Andersens første Ægteskab . . . ja vel, ja vel . . . Men ikke sandt? De to Flæskestege kan tage det værste Stød af . . . Saa, nu tror jeg, at Alt er færdigt . . . Ikke, Jomfru Kirstine? (Kirstine nikker.) Ja, ja . . . bevæget er De alligevel, om end ikke fortvivlet. Ikke?

KIRSTINE.

Hvad der er sket, er det bedste for den gamle Mand. Hans sidste Aar var sørgelige . . . Mig har han hverken gjort ondt eller godt. Han var værst mod sig selv.

HØJGAARD.

Ja . . . ja, siden han kom paa Aftægt, blev han jo . . . lad os med et mildt Udtryk kalde det (halv hviskende) noget fuselholdig . . . Naa, men man har jo et latinsk Ordsprog: Om de Døde kun godt . . . hvordan er det? . . . nej, Latin har De jo ikke lært . . . De er som jeg Seminarist . . . Konkurrent . . . he!

KIRSTINE.

Jeg agter ikke at søge Lærerindeplads endnu. Jeg vilde helst lære noget mere.

HØJGAARD.

Guds Død og Pine! Vil De være Student? Er det Studentervæsen dog ikke et overvundet Stadium?

KIRSTINE.

Jeg vilde gjerne studere Naturhistorie.

HØJGAARD.

Hm! Ja, det er et af de skjønneste Studiummer, man kan tænke sig . . . Det er jo det, der har gjort den unge Læssøs Lykke. Med Forlov at spørge Dem i al Fortrolighed . . . jeg var dog Deres første Lærer og indviede Dem i Religionens Sandheder . . . maa jeg spørge Dem: er det for Studiummets Skyld, at De, siden De kom hjem fra Deres Examen, har opholdt Dem i Præstegaarden? . . . Bliv ikke vred . . .

KIRSTINE.

Provstinden var saa venlig at tilbyde mig Vejledning i Fransk og Engelsk, og det tog jeg imod . . .

HØJGAARD.

Ja . . . det er en Fandens . . . det er en meget begavet Dame.

KIRSTINE.

Hun har læst og kan meget.

HØJGAARD.

He! Kan hun ogsaa Naturhistorie? (Kirstine ser paa ham.) Ja, det er Spøg. De véd jo nok, at

Folk i sin Tid havde saa travlt med hende og den unge Naturforsker, som nu er hendes Plejesøn. Saa—aa? Det véd De ikke? Ja, det var naturligvis kun et Rygte. Det var, mens hun var Gouvernante deroppe paa Lindegaarden hos Hofjægermesterens . . . Alle snakkede om det . . . Men forinden var der jo ogsaa gaaet megen Snak om hende og Hofjægermesteren. Kan De ikke huske, at De har hørt saadant Noget?

KIRSTINE.

Det var dum Snak; det er jeg vis paa. Hun er jo ældre end Gustav Læssø. Han er jo desuden hende helt modsat. Han er jo Fritænker og hun Orthodox.

HØJGAARD.

Ja . . . det gjør nu ikke saa meget. Min salig Hustru var vaklende i Troen . . . naar hun blev vred, sagde hun, at hun hverken troede paa Gud eller Fanden. Jeg maatte jo alene i Følge min Stilling til Folkekirken sige hende skarpt imod, men vi levede godt og fik fem velsignede Børn sammen. Har De for Resten ikke hørt, at Folk sagde, at Provstinden var Fritænker, mens hun var Gouvernante, og at det er Provsten, som har omvendt hende?

KIRSTINE.

Nej.

HØJGAARD.

Har De ellers læst noget af, hvad den unge Dr. Læssø har skrevet? Er det ikke meget højlærd?

KIRSTINE.

Hans store Værk om Forplantningen hos Krebsdyr er meget forstaaeligt og interessant for Alle.

HØJGAARD.

Undskyld . . . Er det Læsning for en ung Pige?

KIRSTINE.

De mener . . .?

HØJGAARD.

Om Forladelse . . . Men herude i en afsides Landegn bliver man let hængende ved gamle Begreber . . . skjønt jeg for mit Vedkommende hylder det besindige Fremskridt . . . Men nu tror jeg, at Alt er beredt. (Kirstine gaar hen og steller ved Bordet til højre.) . . . Jeg vilde blot se lidt ind til Pigerne . . . ja, jeg maa jo ogsaa fungere som det, de inde i Kjøbenhavn kalder Bedemand (gaar mod Døren til venstre, munter hovedrystende). Krebsdyrenes Forplantning . . .! Dog vist for moderne.

ANDEN SCENE.

Kirstine (helt i Baggrunden til højre). **En Jernbanedrager** med en lille Haandkuffert, fulgt af **Gustav Læssø**, der bliver staaende midt i Verandaens Indgang.

GUSTAV
(til Drageren).

Nej, det er forkert.

DRAGEREN.

Det er saamænd Søren Andersens Gaard.

GUSTAV
(sér sig om).

Ne—e—j. (Opdager Kirstine, hilser.) Maa jeg spørge . . .

KIRSTINE.

Ja, det er den Gaard, som nu tilhører Anders Sørensen, men den er ombygget.

GUSTAV.

Og De . . . Kjender jeg Dem ikke . . . Kirstine? Hvad?

KIRSTINE.

Jo, Hr. Læs . . . Hr. Doktor.

GUSTAV.

Siger De Doktor, saa siger jeg Frøken. Jeg . . . kunde næsten have Lyst til at sige Du . . . men . . . naa . . . det kan vi altid tale om.

KIRSTINE
(forlegen).

De maa saa gjerne . . . men . . .

GUSTAV.

Ja vel, men . . . men . . . Naa. Men De er jo bleven en hel Dame. Den ny Sørgedragt klæder Dem charmant . . . Naa, bedrøvet er De vel ikke? Deres Halvbroder Anders var mere Deres Fader end Deres afdøde Stiffader . . . Jeg saa den gamle Mands Død averteret lige efter min Hjemkomst fra Frankrig. Da kom jeg til at tænke paa, hvor brav og prægtig han var, mens jeg var Barn, paa, at denne Gaard var mig kjærere end noget Sted her paa Egnen. Og naar den gamle Søren er puttet ned, saa rejser jeg. (Sér paa sit Uhr.) Men der er jo en Stund, inden Følget samles. Lad os tale lidt sammen . . . Men hvor De har forandret Dem . . . Er De stadig her paa Gaarden?

KIRSTINE.

Nej, foreløbig er jeg ovre hos Provstens.

GUSTAV.

Hvad Fanden vil De der? . . . Om Forladelse.

KIRSTINE.

Provstinden læser med mig.

GUSTAV.

Det er brillant. Gouvernanten stikker hende stadig i Ærmet.

KIRSTINE.

Jeg har selv taget Skolelærerinde-Examen.

GUSTAV.

Hm — saa—aa?

KIRSTINE
(mander sig op).

Og jeg vilde gjerne gaa videre.

GUSTAV.

Og tage Studenterexamen? (Kirstine nikker.) Ja, hvorfor ikke? Og saa vil De studere videre? hvad? Er det en Hemmelighed?

KIRSTINE.

Ja . . . endnu.

GUSTAV.

Og De holder meget af min ny Tante?

KIRSTINE.

Hun kan saa meget . . . af levende Sprog.

GUSTAV.

Hun forstaar at bruge, hvad hun kan . . . Kommer De godt ud af det med min Plejefader?

KIRSTINE.

Provsten interesserer sig jo kun for . . . det Overjordiske. Han er let at komme ud af det med.

GUSTAV
(smiler).

Han taler vel aldrig til Dem?

KIRSTINE.

Jo—o. Han spøger med mig og siger, at jeg er en moderne Realist.

GUSTAV.

Hvorfor gjør han det?

KIRSTINE.

Fordi jeg vil studere Naturhistorie.

GUSTAV.

Aha . . . der slap det ud. Se — se!

KIRSTINE.

Aa — blot jeg ikke havde sagt det . . .

GUSTAV.

Hvorfor?

KIRSTINE.

De vil gjøre Nar ad mig. Men lige fra jeg var femten Aar . . .

GUSTAV.

Ja vist, ja vist. (Tager hendes Haand.) . . . De var jo saa ivrig i at samle Biller i gamle Dage . . . ja og saa flink til at skjelne Arterne. Kan De huske det? Aa den Morgen, da De kom med straalende Øjne løbende til mig der ovre i Skoven med et stort, prægtigt Exemplar af en Eghjort-Han i den ene Haand og en stor pragtfuld Lilje i den anden? Eghjorten havde De fanget i en gammel Stub i Skoven, men inden De gik hjemme fra, havde De taget den først udsprungne Lilje i Haven derude for at bringe mig den. De vidste, at det var min Yndlingsblomst . . . Hvad? Kan De huske det?

KIRSTINE.

Ja, det kan jeg godt huske.

GUSTAV.

Men kan De saa ogsaa huske, hvad jeg kaldte Dem — og hvad jeg saa gjorde?

KIRSTINE.

Nej.

GUSTAV.

Ja saa. Virkelig ikke?

KIRSTINE.

Nej.

GUSTAV.

Skal jeg sige Dem det?

KIRSTINE.

Nej . . . nej.

GUSTAV.

Skal jeg da vise Dem, hvad jeg gjorde? (Kirstine river sin Haand løs.) Hvad er der?

KIRSTINE.

Gud, hvor De har forandret Dem, Hr. Doktor. De var den Gang saa alvorlig . . . saa dansk, og nu . . .

GUSTAV.

Og nu . . .?

KIRSTINE.

Aa . . . det skal vel være parisisk, det, De er.

GUSTAV.

De har, Skam, ogsaa forandret Dem. Før var De en lille sød Bondepige, nu er De en sød . . . Lærerinde og Artiumskandidat . . . er civiliseret . . . og . . .

KIRSTINE.

Undskyld . . . jeg har talt saa frit til en saa berømt og betydelig Mand. Jeg huskede paa Dem, da De var ung Student . . . og stod mig nærmere . . . Jeg har fortjent, at De gjør Nar ad mig.

(Iler ind i Huset.)

GUSTAV.

. . . Hm . . .! Det var egenlig Synd af mig. Men jeg synes, at hun skabede sig en ganske lille Kjende.

(Gaar hen i Baggrunden til højre.)

TREDJE SCENE.

Højgaard og **Anders Sørensen** fra Haven. **Gustav Læssø**.

HØJGAARD.

Altsaa kun Hvidtøl . . . og saa som De ser, Anders Sørensen . . . Jeg mente, at der maatte to Flæskestege til, fordi Folk paa denne Egn er saa materialistiske. (Opdager Gustav.) Ah . . .

GUSTAV.

God Dag, Hr. Højgaard . . . god Dag, Anders!

HØJGAARD.

Ne—ej! Ærbødigste Tjener, Hr. . . Hr. . . Doktor!

ANDERS SØRENSEN.

Velkommen . . . Tak for Brevet og Tak for Nærværelsen. Gamle Søren Andersen vilde glæde sig, om han kunde se, at De havde husket ham paa denne Dag. Men havde han levet, vilde han næppe have kjendt Dem, for havde jeg ikke vidst det . . .

GUSTAV.

Har jeg forandret mig saa meget? . . . Naa ja, det er vel Skjægget?

ANDERS SØRENSEN.

Ja — ikke blot det . . . men hele . . . hele . . .

GUSTAV.

Hele . . .?

HØJGAARD.

Anders Sørensen mener vist, at Hr. Doktoren har faaet et mere . . . æh . . . almenmenneskeligt . . . eller evropæisk Tilsnit.

ANDERS SØRENSEN.

Maaske det er det . . . ja.

HØJGAARD
(hurtig).

Ja, jeg gjorde ingen Hentydning til vore indre politiske Partiforhold, som jeg ikke blander mig mere i end højst nødvendigt.

GUSTAV.

De er saamænd heller ikke morsomme. Er det, fordi jeg, som Hr. Højgaard sagde, ser saa almenmenneskelig ud, at Du, Anders, siger De til mig?

ANDERS SØRENSEN.

Aa . . . nej. Men jeg vil oprigtig talt sige, at jeg var bange for, at der var groet et endnu højere Skjel mellem os, end der var før.

GUSTAV.

Du tænker paa vore religiøse Disputer. Vær ganske rolig . . . dem skal jeg ikke gjenoptage. Jeg er jo hverken Theolog eller Missionær.

ANDERS SØRENSEN.

Naa, s a a overlegen er De bleven ved denne Darwinisme?

GUSTAV.

Skal vi ikke lade alt det Væsen ligge?

ANDERS SØRENSEN.

Jeg har ikke forstaaet, hvad De har skrevet, for jeg er kun en Bonde.

HØJGAARD.

Men en af Standens mest oplyste Repræsentanter.

ANDERS SØRENSEN.

Men saa meget ser jeg, at den ny Lære krænker Menneskets Værdighed.

GUSTAV.

Naa ja, ja . . . Men lad os saa tage Tingene med Ro og være Du's som i gamle Dage . . . Jeg rejser jo i Aften.

HØJGAARD
(opmærksom).

Allerede? Vil Doktoren ikke ofre mindst nogle Dage paa Deres kjære Onkel og Plejefader og . . . Deres ny Pleje-Stifmoder? Det vilde dog glæde dem saa meget at gjense den, der staar dem i Søns Sted.

GUSTAV.

Jeg maa herfra i Aften.

HØJGAARD.

Naa — ja, den Forandring, som kom alle saa overraskende . . . Provstens bratte Giftermaal . . . den . . . den . . . Jeg mener . . .

GUSTAV.

De mener?

HØJGAARD.

Kom vel ogsaa Hr. Doktoren overraskende? Forandringer ser man saa nødig i Ens Barndomshjem. Frøkenen paa Lindegaard var jo den Gang Deres Meningsfælle, saa gik hun over til Provstens Anskuelser. Jeg tænker, at hun blev overbevist af hans bekjendte Dialektik.

ANDERS SØRENSEN.

Jeg begriber godt, at Gustav Læssø helst vil undgaa at bo i sit gamle Hjem. Og saa, gode Højgaard, var det vist bedst at lade den Sag falde.

(Han rækker Gustav Haanden.)

HØJGAARD
(lader, som han ikke forstaar).

Naa ja. Provsten er jo ogsaa en ivrig Modstander af Darwinismen og taaler ikke godt Modsigelse. Saa De vil skaane den ældre Mand? (Anders Sørensen gjør en utaalmodig Bevægelse.) Det er saa humant. Men Provstinden havde De dog i sin Tid saa mange . . . saa mange Interesser tilfælles med. (Anders Sørensen støder til ham.) Sa' De Noget, Anders Sørensen? . . . Naa ikke? . . . Ja, hvis Provsten og Provstinden faar at vide, at den kjære Doktor har været her i Byen og ikke har villet . . .

ANDERS SØRENSEN.

Ti dog stille, Højgaard. De sér jo, at Gustav Læssø ikke vil tale om de Ting.

HØJGAARD.

Ja, for med Hensyn til Darwinismen, saa véd jeg, at der er nogle engelske Bisper, som mener, at den ikke er saa slem, men at den, som Deres ærede Onkel siger, kan medieres med Aabenbaringen, saa naar De, Hr. Doktor, gjorde hans Højærværdighed opmærksom paa det — for han læser aldrig andre Aviser end Berlingeren — saa var det dog muligt, at De kunde tale om Tingene . . . Maa jeg heller ikke tale om Darwinismen, Anders Sørensen? Ja, ja da . . . Saa sér jeg lidt efter Anretningen og anbringer noget pænt udklippet Papir om Flæskestegene og nogle friske Ribs- og Solbærblade paa Fadene med Rulle- og Spegepølse — og det er sandt: Rødbeder.

(Gaar hen ved Bordene.)

ANDERS SØRENSEN
(til Gustav).

Han er det utidige Sludrehoved, som han altid har været.

FJERDE SCENE.

De Forrige. Hofjægermester Stauenburg fra Baggrunden i Galauniform under en lys Sommeroverfrakke, trekantet Hat, osv.

HOFJÆGERMESTEREN.

God Morgen, min gode Anders Sørensen. Kondolerer hjerteligt! . . . Naa . . . De har jo Trøsten ved Haanden . . . har jo Reli'on og Sligt . . . om ogsaa De har en hel anden Reli'on end jeg baade i Politik og Theologi . . . Enfin . . . Jeg kondolerer.

ANDERS SØRENSEN.

Tak, Hr. Hofjægermester . . . Det er mig og mine en Ære . . .

HOFJÆGERMESTEREN.

Jeg bé'er, jeg bé'er. De sér, jeg har tænkt paa Dem . . . og . . . og (viser paa sin Stads.) . . . for næst efter mig er De dog Sognets største Lodsejer.

ANDERS SØRENSEN.

Der er rigtignok en stor Forskjel paa Hartkornet.

HOFJÆGERMESTEREN.

Nogen . . . ja . . . nogen. Naa saadant Noget er nu en Gang Vorherres Villie . . . God Dag, min gode Skolemester. (Hilser fremmed paa Gustav.) G'maaren!

HØJGAARD.

Det er rigtignok en Ære for Anders Sørensens Hus, at Hr. Hofjægermesteren møder i Gala.

HOFJÆGERMESTEREN.

Aa . . . hvad . . . saadanne Demokrater — he . . . sætter ingen Pris paa Sligt.

HØJGAARD.

Jeg er saa vis paa, at min Ven Anders Sørensen dog føler sig saa uendelig smigret ved det. Vi er dog alle Mennesker.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ret træffende bemærket, min gode Skolemester, ret træffende!

(Lader, som han først nu opdager Gustav Læssø, peger spørgende først paa Anders Sørensen, saa paa Gustav.)

ANDERS SØRENSEN.

Naa, saa Hr. Hofjægermesteren kan ikke kjende vort Bysbarn . . . Gustav?

HØJGAARD
(falder ham i Ordet).

Hr. Doctor philosophiæ Gustav Læssø.

HOFJÆGERMESTEREN.

He . . . Om Forladelse . . . De har forandret Dem meget . . . De er bleven Filosof? Glæder

mig . . . Det er en smuk Videnskab, den Filosofi . . .

GUSTAV.

Jeg er Zoolog.

HØJGAARD.

Det vil sige, Doktoren dyrker Zoologien . . . det vil sige: Læren om de levende Dyr.

HOFJÆGERMESTEREN
(tager til Hatten).

Tak . . . det var mig ikke ubekjendt, min gode Skolemester. Ingenlunde. He...he. (Til Gustav.) Zoologien staar vel meget højt i Udlandet for Øjeblikket?

GUSTAV.

Aa ja. Man kan ikke klage.

HOFJÆGERMESTEREN.

Glæder mig . . . Jeg maa tilstaa, jeg havde nær ikke gjenkjendt Dem. De er kommen her ud paa Egnen for at se til . . . til Deres . . . er det ikke Onkel? . . . Hm, hm! De vil træffe en stor Forandring paa det Sted, hvor . . . hvor de skjønne Barndomsdage randt hen for Dem . . . og . . . he.

GUSTAV.

Jeg er blot kommen hertil af samme Grund, der nu bringer mig Æren at mødes paa dette Sted med Hr. Hofjægermesteren.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ah. Jeg forstaar. Jeg forstaar meget vel. De er kommen for at ledsage Anders Sørensens, som vi haaber, salige Fader, til hans sidste Hvilested.

GUSTAV.

Og saa maa jeg rejse strax. Jeg har saa meget Arbejde at gjøre i Kjøbenhavn.

HOFJÆGERMESTEREN
(rækker ham glad Haanden).

Glæder mig, glæder mig usigelig, min gode Hr. Professor . . .

HØJGAARD.

Doktor.

HOFJÆGERMESTEREN.

Meget vel, min gode Mand. (Til Anders Sørensen.) Den Skolemester er virkelig skabt til Ceremonimester, he, he! (Til Gustav.) Undskyld . . . hvad var det, jeg vilde sige Dem, Hr. Doctor philosophiæ . . . Jeg har desværre glemt det . . . Jo, nu har

jeg det. De har Arbejde at gjøre, altsaa Pligter. De ofrer Familiehensyn for Pligten. Glæder mig. Saadan var jeg ogsaa, mens jeg var Kavalleriofficer. Fanden skal tage mig, om et Møde af den mest behagelige Art kunde bringe mig til at forsømme Tjenesten. Saadan skal unge Mennesker være, men saadan er de desværre for det meste ikke i vor Tid. (Ryster forbindtlig Gustavs Haand, trækker ham til Side, siger dæmpet.) Og desuden . . . denne Forandring . . . en saa ung Moder. Basta . . . Jeg skaaner Deres Følelser, unge Ven. Men en gammel Kavallerieofficer er ikke det Samme som en Diplomat; han siger sin Mening. Lykke og Held paa Deres Fremtidsbane, hvis vi ikke skulde ses mere.

HØJGAARD
(peger paa Bordene i Baggrunden).

Se, det der har jeg arrangeret efter Egnens Skik og Brug, Hr. Hofjægermester, i den Afdødes Aand og dog lidt i nyere Stil. Anders Sørensen og jeg har tænkt paa saadan en Sexa.

HOFJÆGERMESTEREN.

Meget nydelig, gode Mand.

ANDERS SØRENSEN.

Men jeg véd ikke, om Hofjægermesteren vil . . .

HOFJÆGERMESTEREN.

Gode Anders Sørensen . . . ved en Lejlighed som denne har altid vemodige Følelser saa megen Magt over mig, at jeg rent taber Sansen for hvad man kalder Verdens materielle Goder.

HØJGAARD.

Men de Goder styrker dog En til at bære Sorg og Bedrøvelse i den timelige Verden.

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa—aa? Ja, Naturerne ere saa forskjellige . . . Ikke sandt, Hr. Doctor philosophiæ . . . saa forskjellige som Blodheste og ordinære Ralliker (sagte til Gustav.) Der fik han den. (Til Anders Sørensen.) Jeg vilde blot hilse paa Dem, sige Dem nogle trøsterige Ord i Dagens højtidelige Anledning, saa møder jeg i Kirken . . . jeg er noget forkølet, taaler ikke ret godt at gaa saa langsomt, som Følget . . . De vil forstaa mig.

ANDERS SØRENSEN.

Ja ganske. Jeg takker Hr. Hofjægermesteren for Deres Opmærksomhed.

HOFJÆGERMESTEREN.

Be'r . . . be'r.

(Trykker Anders Sørensens Haand, vil gaa ud i Baggrunden, møder de Indtrædende, Gustav studser, trækker sig tilbage til højre.)

FEMTE SCENE.

Provstinde Læssø og **Kirstine**. **De Forrige.**

PROVSTINDEN
(til Kirstine).

Fat Dem nu, kjære Barn. De er saa betaget. . . . God Dag, Hr. Hofjægermester!

(Kirstine trækker sig tilbage, sysler med Bordene, kommer i Samtale med Gustav.)

HOFJÆGERMESTEREN
(griber hendes Haand og kysser den, efter at have set hen mod Gustav).

Min naadige Frue! Frisk og skjøn som altid.

PROVSTINDEN.

Lad os mindes, at det er en Sorgens Dag, Hr. Hofjægermester. (Til Anders Sørensen.) Ja, kjære Anders Sørensen, foreløbig har jeg i Huset sagt et Par trøstende Ord til Deres Søster, der sørger, som om hun havde mistet en kødelig Fader. Ja . . . ja, jeg véd, at det er blandede Følelser, som gaar gjennem Deres Sind, vi kjendte jo den Afdødes Dyder og Lyder. Vor kjære Provst vil sikkert i sin Tale over Baaren lægge en kraftigere Balsam over Deres og den kjære Kirstines Sorg.

ANDERS SØRENSEN.

Jeg siger Provstinden mange Tak.

HØJGAARD
(nærmer sig Provstinden).

Jeg har allerede affattet et Avertissement til begge Kjøbstadens Blade, baade Højre- og Venstrebladet, for i Døden skal man være upartisk — ikke sandt, Hr. Hofjægermester?

HOFJÆGERMESTEREN.

Der er noget i det . . . Jeg er ikke utilbøjelig til at give Dem Ret, min gode Skolemester.

HØJGAARD
(fortsætter).

Og deri takker Anders Sørensen Hans Højærværdighed, Hr. Provst Læssø, Ridder af Dannebrog, for den ved Graven holdte trøsterige Tale. Saa faar Menigheden det at læse strax imorgen tidlig.

PROVSTINDEN.

Er De ikke altfor expedit, min kjære Højgaard?

HØJGAARD.

Man søger at følge med Tiden. Den fordrer Reklame.

PROVSTINDEN.

Saamænd! Maaske! I hvert Fald er De jo uundværlig som Arrangør.

HØJGAARD
(peger mod Bordene).

Dette herre har jeg nu arrangeret som en Sexa og dog ved Valg af Retter . . . tørre og vaade, tænkt paa den Afdøde og rettet mig efter Egnens Skik . . . Ja, her er en kjær Overraskelse til Provstinden. Den unge Herre, der staar der og taler saa kjønt og trøsterigt til den højt bedrøvede Jomfru Kirstine . . .

HOFJÆGERMESTEREN.

Farvel min Frue . . . Farvel saa længe, gode Anders Sørensen. Jeg møder i Kirken. G'maaren.
(Ud i Baggrunden.)

PROVSTINDEN,
(der har vendt sig om).

Men . . . det er jo . . . (Hun betænker sig et Øjeblik og raaber.) Gustav Læssø!

GUSTAV
(vender sig).

Ja . . .
(Bukker dybt og ceremonielt.)

HØJGAARD.

Se, saadan skal det være.

GUSTAV.

Hvad for Noget?

PROVSTINDEN.

Den gode Hr. Højgaard mener, at det er smukt, at se to gamle Venner mødes.

HØJGAARD.

Ja, pænt og kjærligt som i gamle Dage.

PROVSTINDEN
(til Gustav).

De er her? . . . har ikke først søgt Deres Hjem . . .?

GUSTAV.

Jeg er kun kommen for at følge gamle Søren Andersen.

SJETTE SCENE.

Følget fra Haven. **De Forrige**. En for En af Følget gaar hen og trykker Anders Sørensens Haand. Provstinden hilser venlig paa dem alle. Paa Højgaards Vink begiver de sig efterhaanden til Bordene, tager Mad og spiser.

GAARDMAND NIELS JØRGENSEN.

God Dav, Anders! Ja, hvad skal man sige til det?

GAARDMAND PEDER KRISTENSEN.

Ja, Døden kommer lige godt saadan over os Alle.

Bolsmand Ole Hansen.

Det gjør den akkurat. Den kommer, det gjør 'en.

Højgaard
(peger mod Bordene).

Værs'go'! Værs'go'!

Gaardmand Niels Jørgensen
(ser sig om).

Naa, Bespisningen skal staa i denne hersens ny Viranda? Ja, ja da!

Bolsmand Ole Hansen.

Men se . . . at . . . Kisten skal vel ikke trækkes her igjennem?

Højgaard.

Nej, efter gammel Skik . . . saa er Posten slaaet ud af Vinduet i den Gamles Stue . . . der, hvor han opgav sin Aand . . . saa løftes Kisten ud gjennem Vinduet . . . Maden vil De ogsaa finde anrettet i den Afdødes Stil. (sagtere.) Derfor ingen Bajere.

Gaardmand Peder Kristensen.

Da er det da ellers nymodens nok, at det er Degnen, der byder En Mad og ikke Anders.

Højgaard.

. . . For at skaane hans Følelser.

Gaardmand Peder Kristensen.

Aa . . . naar han slipper for at svare Aftægt, saa maa det dog lige godt være en stor Trøst.

Anders Sørensen
(til Ole Hansen).

Ole . . . der staar ellers din og min gamle Legekammerat... Provstens Plejesøn, Gustav Læssø. Det var pænt af ham at huske paa den Gamle, saadan som han var i sine Velmagtsdage.

Gustav
(rækker ham Haanden).

God Dag, god Dag, Ole Hansen.

Højgaard
(standser i sin Gang rundt om).

Kan De huske, hvor De fik læsterlige Prygl nede paa Isen paa Gadekjæret af nuværende Hr. Doktor Læssø . . . Doktor . . . men ikke Læge.

Bolsmand Ole Hansen.

Nej, jeg véd nok, at De er Specialist. Det er pænt af Dem, at De kan kjende mig.

Gustav.

Vi plejer ellers at sige Du til hinanden.

Bolsmand Ole Hansen.

Nu skikker det sig ikke.

Gustav.

Jo vist saa.

Bolsmand Ole Hansen.

Næ—j.

Højgaard.

Jeg giver Ole Hansen Ret. For det eneste Aristokrati . . . naa Hofjægermesteren er nok forsvunden . . . det eneste Aristokrati, som vi er nødte til at bøje os for, det er Dannelsens og Intelligensens . . .

Bolsmand Ole Hansen.

Nej holdt . . . det er jeg ikke med til. Saa siger vi Du til hverandre, Hr. Læssø.

Gustav.

Bravo, Ole Hansen.

Højgaard.

Det var en pæn Motivering, Hr. Doktor. Gud véd, hvad Deres højærværdige Plejefader vilde sige til den . . . he . . . he! De er en konsekvent Demokrat, Ole Hansen. Det maa jeg lide.

Bolsmand Ole Hansen.

Ja, jeg hører ikke til Rævepelsene. Skal vi tage en Øl paa det, Gustav Læssø?

(Gustav vil følges med ham hen til Bordet. Provstinden, som har underholdt sig med flere af Følget, gaar ham i Møde.)

Provstinden.

Undskyld, gode Ole Hansen! Jeg skal ikke længe berøve Dem Deres Selskab, men jeg maa sige et Par Ord til vor kjære fælles Ven, Doktoren.

Bolsmand Ole Hansen
(letter tvært paa Hatten).

Jeg be'r.

(Gaar hen i Baggrunden.)

Provstinden.

Kom — lille Kirstine. (Hun rækker Haanden ud mod hende og fører hende hen til Gustav.) Er hun ikke bleven nydelig, det kjære Barn, som var saa flink til at samle Insekter til os to, da vi studerede Zoologi i Skoven og i Lindegaards Park? (kysser Kirstine.) Riv Dem ikke løs, kjære Barn, og vær ikke saa genert. Vi skal i Fællesskab bearbejde vor gamle, kjære Gustav.

(Almindelig mumlende Samtale mellem Følget i Baggrunden.)

Højgaard
(spisende).

Tys, tys, tys! Husk paa, det er en Sorgens Dag og en Sørgefest, kjære Venner!

PROVSTINDEN.

Kirstine og jeg er enige om, at De aldeles ikke faar Lov til at tage herfra, før De har været i Præstegaarden. Ikke sandt, Kirstine?

KIRSTINE.

Jo—o . . .

GUSTAV.

Tiden mellem Togene er saa kort. Jeg maa være i Kjøbenhavn endnu i Aften.

PROVSTINDEN.

Tænk dog paa Deres kjære Plejefader . . . og lidt paa Deres to Ungdomsveninder . . . i det mindste paa Kirstine, som stadig er Deres beundrende Elev og læser Alt, hvad De skriver.

KIRSTINE.

Nej . . . Noget af det kan jeg ikke forstaa . . . og ikke lide.

DYRLÆGE RAMM
(henne ved Bordet).

Faar vi ingen Sennep til al den Flæskesteg?

HØJGAARD.

Pst! pst! Husk paa Anledningen.

(Lister sig spisende hen mod Forgrunden og lytter til Samtalen.)

PROVSTINDEN.

Det kjære Pigebarn kan ikke forsone sig med Darwinismen. Hun siger, at det er en raa Livsanskuelse.

KIRSTINE.

Aa . . . Fru Provstinde . . . hvad ligger der Vægt paa, hvad jeg mener.

PROVSTINDEN.

Men véd Du, Gustav, at jeg søger med Læmpe at overbevise din Plejefader om, at Bibelen meget godt kan forliges med Evolutionstheorien.

DYRLÆGE RAMM

(raaber).

Degn! Det vil jeg sige Dig: Jeg er ingen Hund efter at staa og spise.

HØJGAARD.

Saa tag Maden med ud i Haven og sæt Dig paa en Bænk . . . der staar to Bænke uden for Verandaen.

DYRLÆGE RAMM.

Men saa tager jeg en Sennepskande med.

PROVSTINDEN.

Ja . . . du har vel ikke glemt de landlige Skikke ved saadan en Begravelse?

GUSTAV.

En Bondebegravelse er langt fra den værste Livsløgn.

PROVSTINDEN.

Kan De mærke, lille Kirstine, hvor han er hyper moderne! Darwin og Henrik Ibsen er sikkert hans Idealer. Naa, saa kommer Du hjem i Præstegaarden efter Begravelsen?

GUSTAV.

Nej . . . undskyld, Frue.

PROVSTINDEN.

Nu kan . . . nu bør vi sige Du til hinanden.

GUSTAV.

Ønsker De at sige Du til mig, er det mig en Ære.

PROVSTINDEN
(til Kirstine).

Hør, hvor han er parisisk! (ironisk.) Videnskaben kan vel indrømme Hr. Doktoren et Par Dages Offer paa den sønlige Følelses Alter?

GUSTAV.

De véd ikke, hvor Videnskaben er en fordringsfuld Elskerinde. Har man rakt hende én

Finger . . . saa glemmer man alle sine tidligere Elskerinder.

PROVSTINDEN.

Mon jeune Parisien, un peu de modération! . . . Ganske vist har De gjort fæl Kur til os to . . . bliv ikke rød, Kirstine, men fy . . . Ordet Elskerinde . . . det passer ikke til vore idylliske Sæder. Kom nu og se, hvor Deres Plejefader har holdt sig frisk og ungdommelig.

GUSTAV.

Han har jo fundet en Foryngelsens Kilde.

PROVSTINDEN
(griber hans Haand).

Ak . . . Paludan-Müllers yndige Fortælling!

DYRLÆGE RAMM
(til Højgaard).

Der er ikke mere Øl, Degn. Hvad staar Du og driver efter?

HØJGAARD.

Nu kommer jeg.

PROVSTINDEN.

Den Dyrlæge er virkelig raa . . . Aa, Paludan Müllers Fortælling, som Du læste den Aften paa

Lindegaard, da Du virkelig var saa ung og sød, og da . . .

GUSTAV.

Hofjægermesteren afbrød Læsningen ved at snorke højt.

PROVSTINDEN.

Han gjorde det paa Skrømt. Han var bange for den triste Slutning.

GUSTAV
(fixerer hende).

Det er jeg med.

PROVSTINDEN.

Ja saa . . . De kommer altsaa hjem efter Begravelsen . . . De?

GUSTAV.

Nej.

PROVSTINDEN
(parodierer ham).

Jo . . . De er ingen Mand, Gustav Læssø! De er bange for Spøgelser . . . for Gjengangere.

GUSTAV.

Hvilke Spøgelser, hvilke Gjengangere?

PROVSTINDEN
(lér).

For Kirstine . . . og for mig.

GUSTAV
(flot).

Jeg kommer, min Frue.

PROVSTINDEN.

Det vidste jeg jo. Kom saa, Kirstine.
(Trækker hende med ind ad Døren til venstre.)

HØJGAARD
(sér sig om).

Nu sidder de næsten allesammen ude i Haven og tygger . . . Naa, nu bliver der Sjov, naar Parisermaarkatten kommer ind i den gamle gejstlige Durriks Slag. (Gnider sig i Hænderne. Til Følget.) . . . Saa, saa, kom nu her og lad mig faa Orden paa Jer. (Begynder at ordne Følget.) Dyrlæge Ramm med Peder Kristensen og med Ole Hansen . . . Ja undskyld, Niels Jørgensen . . . Ole Hansen er ikke saadan rigtig Gaardmand, men dog i Slægt med den Saliges salig Kone . . . Niels Jørgensen . . . Rasmus Hansen . . . saa . . . Aa, jeg glemte Dem, Hr. Doktor . . .

GUSTAV.

Jeg kommer . . . (afsides.) Jeg har vist baaret mig dumt ad.

(Provstinden viser sig i den aabne Dør og kysser paa Fingeren ad ham. Han hilser og iler ud efter Følget.)

ANDEN AKT.

Præstegaardens Have. Til højre for Tilskuerne et Stykke af Vaaningslængen, hvid, med vild Vin og Vedbend. Glasdøre, der føre ud fra Havestuen. En Laage til venstre og i Baggrunden. Foran Havestuedøren danner et Solsejl en Slags Veranda, hvor der er anbragt en Chaiselongue. Langs Muren Havebænk. Havestole spredte.

FØRSTE SCENE.

Gustav Læssø og **Kirstine** (fra Sidelaagen til venstre).

GUSTAV.

Naa . . . og saa sagde min unge og skjønne Tante? — —

KIRSTINE.

At jeg skulde følge med Dem og bede Dem vente her i Haven et Øjeblik, til Provsten fik klædt sig om. Han skulde læmpelig forberedes, sagde hun.

GUSTAV.

Tak . . . Og saa skulde der forberedes en rørende Scene?

KIRSTINE.

Provsten er vel lidt træt efter den Anstrængelse.

GUSTAV.

Ja, det var en lang Tale. (De sér paa hinanden.) . . . Det var for Resten rigtigt af Provstinden, at hun bad mig at holde mig skjult for min Onkel under Begravelsesceremonien. Jeg er dog bleven fremmed for ham, mærker jeg. Jeg vilde ikke have kunnet sige ham de smigrende Ord, som han i gamle Dage forlangte. Han blev vred, naar man ikke roste ham.

KIRSTINE.

Præsten har holdt sig meget ung.

GUSTAV.

Ja han har vist aldrig været anderledes. Han udarbejder sine Taler som en Ciselør sine Guldsager. Det er gammeldags Stil, men de er paa en vis Maade Pokkers godt gjorte . . . De synes ikke om, hvad jeg siger. Holder De saa meget af min Onkel? Lad nu være med at være saa diplomatisk . . . saa forbeholden.

KIRSTINE
(hurtig).

Provsten er en nobel Mand . . . derfor holder

jeg af ham . . . Han er, om De vil, et Barn; han har et Barns Unoder og dets Elskværdighed.

GUSTAV.

Og noget Skuespillertalent! Skal jeg blive her i Huset nogle Dage, bliver det dog Dem, jeg maa snakke fornuftigt med . . . Ja, for véd De hvad? Denne Præstegaard maa dog være et farligt Komediehus, hvor Situationer, Scener, Roller og Stillinger stadig indstuderes. (Sér sig om.) Se nu, hvor der er blevet lavet til i Haven . . . Scenearrangement! Jeg kunde bedre lide det gamle Vildnis, hvor Buskene favnedes, saa de var nær ved at kvæle hverandre.

KIRSTINE.

Ja, men jeg troede, at De netop vilde have Forandring og Fremgang.

GUSTAV.

De har Ret. Det er egentlig noget Vrøvl, jeg sagde. Men man er nu saa inkonsekvent, at man vil have Ens Barndomshjem, dets Omgivelser, dets Mennesker, jeg havde næsten sagt dets Dyr aldeles uforandrede, mens man helst vil se den øvrige Verden i Bevægelsens evindelige Forandring . . . Derfor var jeg maaske fremmed mod Dem, Frøken Kirstine, da jeg saâ Dem udviklet legemligt og aandeligt.

KIRSTINE.

Aa . . . saadan en stakkels examineret Skolelærerinde! De kunde jo ikke en Gang lide, at jeg vilde studere videre . . . i Deres egen Videnskab!

GUSTAV.

Maaske det var af en hemmelig Skinsyges Frygt for at blive overfløjet . . . Naa, forstaa dog Spøg, lille Frøken. Paa det lille Stykke Vej fra Kirkegaarden herhen, syntes jeg, at jeg fandt baade Deres Ansigt og Deres Stemme igjen fra de gamle Tider. De skal se, vi bliver nok snart gamle Venner. Jeg tyer til Dem, naar jeg træder ud fra denne Scene og hviler mig bag Koulisserne eller i Foyeren . . . Giv mig Deres Haand. Nu føler jeg mig saa glad ved at se Dem igjen.

KIRSTINE.

Saa vil det vel gaa ligeledes med Provstinden, naar De faar vænnet Dem til den Forandring, der vel sagtens ogsaa er foregaaet med hende, siden De saâ hende.

GUSTAV
(mut).

Hm! . . . Hun er vist ikke synderlig forandret; saa vidt jeg skjønnede før.

ANDEN SCENE.

Provstinden (ud fra Havestuen). **De Forrige**.

PROVSTINDEN.

Lidt til Side, kjære Børn . . . Der ovre bag Buskene! Den kjære Provst maa forberedes . . . i Stemning . . . Du kjender ham, kjære Gustav. Ja, De kan frit røre Dem, hvor De vil, lille Kirstine . . . det er blot vor Doktor, vi skal have *à part* et Øjeblik.

GUSTAV.

Nej, kom med mig og hold mig med Selskab, Frøken Kirstine.

(Han tager hende ved Haanden og trækker hende hen mod Baggrunden.)

PROVSTINDEN.

Nej . . . det er sandt, lille Kirstine. De maa endelig gaa op et Øjeblik . . . og . . .

(hvisker hende i Øret.)

KIRSTINE.

Det er rigtigt, Frue.

GUSTAV

(hilser paa Provstinden).

Saa forsvinder jeg foreløbig i Theatrets Baggrund.

(Nikker venlig til Kirstine, som gaar ind ad Laagen til venstre, og gaar selv ud i Baggrunden.)

PROVSTINDEN.

Hm! . . . Vil man se. (Gaar ind mod Havestuen og raaber ind.) Saa, min Ven, nu er Alt beredt. Nu kan Du hvile Dig ud i frisk Luft og Skygge . . . Skal jeg hjælpe Dig?

(Gaar ind et Øjeblik og kommer ud med Provsten under Armen.)

TREDIE SCENE.

Provstinden. Provsten (i lang sort Silkeslobrok).

PROVSTINDEN.

Sér Du, min Ven. Her er Tæppet. (Provsten lægger sig smilende paa Chaiselongu'en, hun stopper Tæppet om hans Fødder.) Og her er den Pude, som Du holder saa meget af, min første Gave til Dig. (Lægger en broderet Pude under hans Hoved.) Ligger Du nu godt, min Ven?

PROVSTEN.

Altfor godt, min Ven. Du forkæler mig. Hvorledes vil Du bære dig ad med mig, naar jeg bliver gammel?

PROVSTINDEN.

Du bliver aldrig gammel, Du Kjære. Du er og bliver bestandig ung og smuk.

PROVSTEN.

Ha, ha! Trods mine graa Haar?

PROVSTINDEN.

Som klæder Dig saa allerkjærest. Du sér formelig koket ud med dem. Som en Marquis fra Perioden Louis-Quinze.

PROVSTEN.

Ha, ha, ha! . . . Men lad alligevel være med at sige saadant Noget, kjæreste Eliza.

PROVSTINDEN.

Tror Du, jeg vil fornærme Dig med dumme og banale Smigrerier? Du er af de lykkelige Naturer, som voxer . . . i Harmoni mellem det Indre og det Ydre.

PROVSTEN.

Ha, ha, ha! . . . Du er og bliver et naivt Barn . . . Fy . . . Er jeg saadan en kosmisk-hellenisk Existens? Hvad? . . . Hedningkvinde?

PROVSTINDEN.

Nu siger jeg Fy! Du gjør jo Nar ad mig. Du véd jo, at jeg ikke forstaar Græsk som . . . som Kirstine vil lære.

PROVSTEN.

Nej — Gud ske Lov . . . Aa det Skind, Kirstine! Jeg agter hendes Stræben, jeg vil komme hendes moderne Tendenser i Møde, til det viser

sig en Dag, at hun selv lér ad dem. Gud ske Lov, Eliza, at Kvindestudenter ikke existerede i din første Ungdom.

PROVSTINDEN.

Jeg maa beundre den Overlegenhed, som véd at sætte Alt i Livet paa den rette Plads. Før jeg saâ, hvor brav en Pige Kirstine egenlig var, hadede jeg disse studentikose Kvinder.

PROVSTEN.

Det maa Du ikke gjøre, kjære Eliza! Beklag dem. De har ikke faaet Skjønhedens Gave, kan ikke gjennem Erotiken havne i det rette Kjærlighedsægteskab . . . (tager hendes Haand og kysser den.) som vi to. Dette er den sande Kvindes højeste Maal . . . Naa, saa gaar de Smaastakler i Rette med Forsynet . . . Kirstine kommer nok over det. Hun er jo dog en tækkelig . . . i alle Tilfælde frisk Pige . . . naa, hun stammer jo fra Bønder, vil opad . . . det respekterer jeg . . . Naa, kjære Eliza . . . (breder Armene ud mod hende.) Kan Du tænke Dig et mere begunstiget Væsen end en Kvinde, som baade ejer Aand og Skjønhed?

PROVSTINDEN
(falder ham om Halsen).

Nej . . . det kan jeg ikke . . . Du er træt,

min egen Ven — efter Talen ved Søren Andersens Begravelse.

PROVSTEN.

Lidt træt . . . ja . . . Var det for Resten ikke et Slags Kunststykke, jeg gjorde? Søren Andersen var for sin Tid en oplyst og ingenlunde vantro Mand. Men Politik . . . og siden Drik . . . vor Tids to Ulykker paa Landet — fjernede ham fra mig. Men han blev ved at være mig velsindet og spottede ingenlunde uden Vid sin Søns Grundtvigianisme. Ja vist . . . jeg er lidt træt.

(Famler efter en Bogpakke paa det lille Bord.)

PROVSTINDEN
(griber Pakken).

Nej, lad mig, Kjære . . . Skal det være let Lekture? Hvad? For at Du kan hvile? . . .

PROVSTEN.

Ha, ha, ha! Og falde i Søvn? Hvad? Aa ja!

PROVSTINDEN
(undersøger Bogpakken).

To Romaner af . . .

PROVSTEN.

Jeg har læst dem begge to . . . Moderne Uhygge . . . maniereret, skruet Stil!

PROVSTINDEN.

Hvor Du strax sér det Væsenlige i Alt! Allerede færdig med de to store Bøger! (tager en lille Bog, læser paa Omslaget.) . . . Schopenhauer! En Filosof!

PROVSTEN
(smiler).

Psevdo-Filosof!

PROVSTINDEN.

Er det ikke for tung Lekture for Dig, nu, da Du er træt?

PROVSTEN.

Jeg kjender intet Tungt i Tankens Verden.

PROVSTINDEN.

Men vil Du ikke blive forarget over denne . . . Schop . . .

PROVSTEN.

penhauer. Ha, ha!

PROVSTINDEN.

Er han ikke Atheist eller Nihilist?

PROVSTEN.

Barn . . . hvad tror Du, at jeg bryder mig om saadanne Benævnelser, som siger Alt og

Intet? En mod min Livsanskuelse fjendtlig Tankegang styrker mig i min egen paa Klippegrund byggede Grundopfattelse af Tilværelsen? Tror Du, at jeg rokkes et Haarsbred af disse filosofiske Bukkespring? Giv mig Bogen, kjære Eliza . . . Tak . . . Gaa saa et Øjeblik ind i Havestuen, spil lidt paa Klaveret. (Lér.) Skulde nogle Disharmonier stige op fra disse Blade . . . de vil løses op i Harmoni ved Tonerne fra din Haand.

PROVSTINDEN

(gaar ind i Havestuen, spiller lidt, kommer snart igjen ud, sér, at Provsten er slumret ind, gaar atter ind, spiller stærkere).

PROVSTEN

(vaagner).

Eliza! . . . Sov jeg? . . . Mon jeg sov? Jeg tror det ikke.

PROVSTINDEN

(ude igjen).

Naar Du ikke tror det, har Du næppe sovet.

PROVSTEN.

Jeg ligger saa godt . . . vil hvile uden at sove.

PROVSTINDEN.

Jeg har Noget til Dig, min Ven . . .

PROVSTEN.

Hvad er det?

(Mens Provstinden iler ind i Havestuen, rejser han sig paa Hug og kikker ind gjennem Døren. Provstinden kommer ud med Bakke, Glas og Karaffe.)

PROVSTINDEN.

Vinho do duque skal den hedde paa Portugisisk. En Present fra Hofjægermesteren til min sidste Fødselsdag.

PROVSTEN.

Hm . . . fra ham?

PROVSTINDEN.

Ha, ha, ha . . . ja fra min gamle dumme Kurtisør . . .

PROVSTEN.

Ha, ha, ha . . . Ja lad os dog ikke blive for frivole, Eliza. Den indre Mission lurer paa de verdslige Præster.

PROVSTINDEN.

De Bondeklodrianer!

PROVSTEN.

Ensidighed . . . vippet op ved de moderne Kirkestormere . . . Jeg har dem . . . jeg forstaar heldigvis indtil nu alle de aandelige Fænomener,

som er dukkede op i al den Tid, jeg har kunnet skjønne. (Provstinden skjænker.) Skaal, mit Barn! Tak for, hvad Du er for mig . . . Saa, nu gaar jeg videre i Schopenhauer . . . I Aften skal jeg have de Grunde i Orden, som den Herre kan fældes med, og saa skal jeg forklare Dig dem i en Form, saa Du kan forstaa dem uden filosofisk Fordannelse. Du véd, at jeg er i Stand til at popularisere i god Forstand.

PROVSTINDEN
(lægger Armen om hans Hals, peger ud mod Blomsterbedet).

Kan Du se, hvor den Fuchsia er bleven dejlig! Se, hvor svulmende! Som en Kandelaber med Masser af Arme og blodrøde Lysflammer . . . og der drypper violette Gnister af hver Flamme.

PROVSTEN.

Hm . . . Hvem er det nu, som har foræret Dig den Fuchsia? . . . Du bragte den med i Huset.

PROVSTINDEN.

Har Du det ikke godt, min Ven?

PROVSTEN.

Jo vist, jo vist.

PROVSTINDEN.

Fuldstændig lykkelig? Du savner Intet?

PROVSTEN.

Ne—j . . . Jo—o . . .

PROVSTINDEN.

Hvem eller hvad da, kjære Ven?

PROVSTEN.

Hm . . . Af hvem var det, Du fik den Fuchsia?

PROVSTINDEN.

Kjære, elskede Ven! Er Du stadig skinsyg paa mine Børnestreger som Gouvernante paa Lindegaard? . . . og paa ham, der gav mig den Blomst?

PROVSTEN.

Aa . . . han har gjort mig saa megen Sorg . . . og dog . . . gid jeg havde ham her!

PROVSTINDEN.

Sig mig, min Ven . . . tror Du, jeg kan hexe?

PROVSTEN.

Eliza . . . Eliza! . . . Hvordan!

PROVSTINDEN.

Rejs Dig, min Ven og gjør Dig stærk! . . . Kom!

(Giver ham Haanden.)

PROVSTEN.

Stærk . . . ja, jeg rejser mig . . . og jeg er meget stærk.

(Han sér efter hende, mens hun gaar hen mod Baggrunden, kyssende paa Fingeren ad ham, ind i det Lysthus, hvor Gustav Læssø har været skjult.)

FJERDE SCENE.

De Forrige. Gustav Læssø.

PROVSTEN.

Gustav!

(Han aabner Armene, Gustav forsøger at gjøre ligedan . . . Begges Arme falder ned, før de mødes.)

GUSTAV.

God Dag, Onkel!

PROVSTEN.

Du kaldte mig en Gang Fader.

GUSTAV.

God Dag, Fa'er. (Pavse.) Du saâ mig slet ikke ved Begravelsen? I Følget?

PROVSTEN.

Ved Søren Andersens Begravelse? . . . Var Du dér?

PROVSTINDEN
(til Gustav).

Det skulde Du ikke have sagt.

GUSTAV.

Hvorfor? Det er jo ingen Løgn.

PROVSTINDEN.

Var det ikke bedre, at han stille drog ind i sit Barndomshjem og overraskede Dig her?

PROVSTEN
(lader Øjnene glide fra den Ene til den Anden).

Jo vist . . . jo vist . . . Hm!

PROVSTINDEN.

Skal jeg lade Jer være alene, kjære Venner, for at Fader og Søn rigtig . . . rigtig kjærligt og oprigtigt kan tale ud for hinanden?

PROVSTEN
(ængstelig).

Ja . . . ja . . . Aa nej, aa nej, bliv hellere. Du, Gustav . . . synes Du ikke, at Eliza bør blive?

GUSTAV
(trækker paa Skuldrene).

Som Du vil . . . Hvad skal jeg kunne have mod Fruens Nærværelse?

PROVSTEN.

Burde I ikke være Du's . . . Din anden Moder, Gustav!

PROVSTINDEN.

Ja . . . og en gammel Flamme!

PROVSTEN.

Ikke altfor lystig, mit Barn . . . (lér forceret.) . . . Naa ja ja . . . I var Børn, uskyldige Børn! Omfavner hinanden i min Nærværelse. Jeg sér det gjerne . . . Naa . . . (Provstinden breder Armene ud mod Gustav. Parodiske Favntag. Provsten og Provstinden lér.) . . . Ha ha! Det var morsomt . . . (Pavse.) . . . Naa, Gustav? Har Du intet at sige mig?

GUSTAV.

Fa'er har befundet sig vel?

PROVSTEN
(farer op).

Har Du ikke andet at sige mig, end at gjøre saadant et trivielt Spørgsmaal? Hvad vil Du saa egenlig her?

GUSTAV.

Hilse paa Dig . . . Jeg kan rejse endnu i Aften.

PROVSTEN.

Du er bare tagen herud for at følge den Bonde. Ja, altid skulde Du rende over i den Bondegaard. Hm . . . Du løb derover fra de Timer, jeg vilde give Dig i Latin . . . derfor var Du saa daarlig i Latin i Skolen.

GUSTAV.

Du lærte mig Latin nok . . . alt det Latin, jeg behøvede til Zoologien.

PROVSTEN.

Gjør Du Nar ad mig? Det er vist noget dejligt Latin, I bruger i disse Ikke-Aandsvidenskaber.

GUSTAV.

Det er vel lige saa klassisk som den Latin, de orthodoxe Dogmatikere brugte i sin Tid.

PROVSTEN.

Hm . . . ja. Ikke saa helt galt klaret . . . Hm . . . hm! (sér paa ham.) . . . Jeg synes for Resten, Du sér mere ud som en Handelsrejsende end som en Videnskabsmand . . . dette brogede Slips . . . jeg finder det er en uværdig Dragt for den, der sysler med aandelige Ting, selv om det kun er en empirisk Videnskab . . . Hvad er det for et trodsigt Ansigt, Du sætter op?

Provstinden.

Gud — hvor dette minder mig om gamle Dage! Hvor I to ligner Jer selv . . . og hinanden. Ak, to Tidsalderes Møde. (Smilende til Provsten.) Lad nu Jeres Modsætninger gaa op i en højere Enhed, som din kjære Ungdomsfilosofi kalder det . . . og Du, Gustav . . . Du kan jo tænke paa Produktet af Syrens og Basens Forening . . . Kalder I Naturforskere det ikke saadan? Ja, jeg er nu gammeldags, saa undskyld mig, om jeg siger en Dumhed.

Provsten.

Det er meget morsomt og . . . træffende, min søde Eliza . . . men overlad mig nu til min Stemning og lad mig sige Gustav nogle meget alvorlige Sandhedsord . . . Lad det nu være, hvad det være vil med det brogede Slips.

Gustav.

Jeg skal gjerne tage et sort paa.

Provsten.

Er det Ironi eller Alvor? Jeg haaber det Sidste. Godt . . . Videre . . . Jeg vilde aldrig have opmuntret Dig til at studere Theologi og komme ind i en troende Præsts Stilling i disse Tider, for, er han ikke dum og uvidende som en Seminarist, er hans Stilling fortvivlet. Men Du kunde

jo have valgt f. Ex. Historie, eller dog en for mig mindre personlig ubehagelig Videnskab end den, hvis højt priste Nutidsmester vil gjøre mine og dine Forfædre til Abekatte . . . ja til Slimklumper . . .

GUSTAV.

Ja men, selv om saa var, maa Stamtavlen forfølges saa langt tilbage, at den sønlige Pietet for Forfædrene ikke kan følge med.

PROVSTEN
(lér lidt).

Ja, det er jo ret vittigt, min Dreng . . . Men véd Du hvad? Disse moderne Theorier strider ikke alene mod Troen . . .

PROVSTINDEN.

Tillad mig i al Beskedenhed at sige, at der er nogle engelske Biskopper, som mener, at Darwinismen kan forenes med Religionen.

PROVSTEN.

Hm . . . disse Anglikanere . . . Men det glæder mig, at netop Du opdager Sligt, Eliza. Jeg skal nærmere undersøge den Sag . . . Jeg har altid opfattet Darwinisme som Materialisme.

GUSTAV.

Aa, disse fordømte Navne! Du har selv for

adskillige Aar siden lært mig Citatet af Faust: «Name ist Schall und Rauch, umnebelnd Himmelsgluth.»

PROVSTEN
(griber hans Haand).

Nej . . . kan Du huske det, mit Barn . . . Og de skjønne Ord har klinget for Dig under dit Arbejde, disse Ord, som din gamle Plejefader lærte Dig. Vi to . . . vi tre . . . jeg regner Eliza med, vi er dog poetiske og . . . og ret aandfulde Naturer.

PROVSTINDEN.

Nej, nu maa jeg rødme.

PROVSTEN.

Det vil sige, mit Barn, Du forstaar netop saa meget af en videnskabelig Diskurs, som en Kvinde bør forstaa, uden at hun sætter sin skjønne Umiddelbarhed til . . . Ak, kjære Gustav, da Du var Barn, og da Du lige var bleven Yngling, gav jeg mig for lidt fortroligt af med Dig . . . og (sukker og taler sagtere.) og arbejdede ikke nok paa Troens Vext i Dig. *Sed de hoc hactenus.* Hm . . . Over for Dig lod jeg gammel, syntes, jeg burde være det. Det var forkert. Jeg er dog egenlig saa ung. Synes Du ikke, Gustav, at jeg er ung endnu . . . en ægte Student?

GUSTAV.

Jo, det er Du. Netop en Student fra din Tid.

PROVSTEN.

Du mener da, hvad Du siger, haaber jeg. Du skal og maa mene det. Enhver fremadstræbende Aand trænger til lidt Anerkjendelse af dem, der nogenlunde staar paa Højdepunkt med ham. Men hvad forstaar disse Bønder og Proprietærer . . . hvad forstaar Hofjægermesteren af min ideelle Stræben? . . . Derfor undrer det mig . . . ja det har forarget mig, Gustav, at Du færdedes mellem Bønder . . . og at Du idag først har søgt den Bondegaard der ovre.

GUSTAV.

Der er dog megen Livsfriskhed, tiltalende Oprindelighed, sund Opfattelse hos de Folk. Du kan tro, de har Fremtiden for sig . . . Akademikernes Tid er forbi.

PROVSTEN.

Ha, ha, ha! Hvor kan Du tale saa barnagtigt! . . . Se nu den lille Kirstine. Eliza foreslog, at vi skulde tage hende i Huset, for at hun kunde faa lidt Pli, efterat hun havde klaret sin Lærerindeexamen med Glans. Ja, det rent Stoflige

har hun kunnet lære, men hvor er det Dameagtige, den fine, beherskede Form? Nu vil hun være Student. *Bien*, siger jeg, *let so be.* Hun har jo en Mødrenearv, men om hun saa lærer alle de græske Verber paa sine Fingre og de hebraiske Lamed Hé-verber med . . . hun bliver dog en aandelig Abort, ligesom hendes Broder er og bliver . . . en Højskoleløммel.

GUSTAV.

Men er det ikke interessantere at arbejde i nyt friskt Muld end i gammel forpisket Jord? Vil Sæden ikke blive fyldigere, mere nærende, naar Høstens Tid kommer?

PROVSTINDEN
(klapper Provsten paa Armen).

Glem ikke, hvad Du vil sige, min Ven! Maa jeg sige et Par Ord.

PROVSTEN.

Gjerne, mit Barn. Thi jeg er ved at blive hidsig. Jeg har godt af at tie lidt . . .

PROVSTINDEN.

Jeg holder mig fra de store almene Tanker og holder mig som Kvinde til det Personlige. Kirstine maa med Læmpe føres bort fra de Studenterplaner.

GUSTAV.

Naar hun har Lyst til det . . . lad hende saa prøve.

PROVSTINDEN.

Nej. Lad hende faa en Kjærlighed . . . til en Mand, saa kommer der Skjønhed og Form over hende, og alle Kanter afslibes. (Smiler.) Tror Du ikke, Gustav?

GUSTAV.

Hvad véd jeg? Jeg kjender ikke hendes senere Udvikling. Men jeg tror nu ikke, at Kvinder skal opdrages blot til Giftermaal.

PROVSTEN.

Jo saamænd skal de saa. De Dannede til Kjærlighedsægteskabet . . . paa et lavere Kulturstadium er Fornuftgiftermaalet at foretrække for ugift Stand.

Men Du, Gustav . . . Du vil vel lære Kirstine at ryge Cigarer, at anatomere og dissekere Planter og Dyr . . . vise hende Naturen i dens uanstændigste Nøgenhed . . . fy . . . Ja, var Eliza ikke min Hustru, turde jeg næppe gjøre en Antydning for hende om, at slige Ting existerede. Vel, Eliza? . . . Det har jeg aldrig gjort, mens Du endnu var den unge, om Sligt aldeles uvidende

Pige . . . Bliv ikke rød. Min Iver har ført mig for vidt. (Kysser hendes Haand.) Tilgiv. Jeg vil sige Dig, Gustav, jeg vil gjerne disputere med Dig, men der er visse Gebeter, som jeg ikke kan taale Modsigelse paa.

GUSTAV.

Men det er vel næsten paa alle Gebeter, at vi to er uenige, Onkel.

PROVSTINDEN.

Saa . . . saa . . . saa! . . . Du er virkelig for træt idag til at taale at behandle de store Problemer, kjære Mand. Drik nu et Glas af denne gode Vin med din unge Plejesøn, gaa saa ind og hvil Dig ud til de aandelige Kampe og husk, hvad Heiberg siger: (Hun griber et Glas og klinker med Provsten og Gustav.)

Saares der Nogen, da huske han, Striden
blot er en Fest.

PROVSTEN.

Mere . . . citer videre!

PROVSTINDEN.

Jeg kan ikke huske mere . . . Nej, nu vil jeg gjenkalde Minder fra svundne Tider . . . (Provsten og Gustav sér paa hende.) Ha . . . ha . . . ha . . . fra den Tid, da jeg ikke vidste, hvem jeg holdt mest af af Jer to.

PROVSTEN.

Eliza . . . Du . . . mener . . .

PROVSTINDEN.

Mindes Du den Sang, den første, Du hørte mig synge?

Solen funkler saa blank og rød,
strør Guldstænk og Farver paa Løvet;
Vindens mægtige Tubastød
driver hvert faldende Blad til Dans —
i Hopsatakt hvirvler Løvet.

Skoven pranger i broget Glans
med Dugblink paa raslende Blade.
Mon der danses en Dødningedans?
Aldrig jeg levende Væsner saâ
gaa Døden i Møde saa glade.

Hver, som tror, at et Liv kan dø,
skal Vaaren ad Aare beskæmme.
Alt har Kapslerne saaet deres Frø,
Jorden har udbredt mod det sin Favn,
dens Moderskød er dets Gjemme.

Kom kun, Vinter, med frostblank Lé!
Den Sol paa Himlen Dig spotter.
Spred kun Lagnet af dødsklam Sné!
Solen sammen med Vand og Muld
mod Dig til Kampen sig rotter.

PROVSTEN
(klapper i Hænderne).

Ak ja . . . ak ja . . . Nu forstaar jeg Dig, Eliza. Jeg har ogsaa saadant et glad Efteraar . . . Tak være Dig, min Sol!

PROVSTINDEN.

Nej, Du er Solen, og jeg er Muldet.

PROVSTEN.

Lad os ikke strides om det . . . Men Du Darwinist, Realist, Naturalist, . . . Zoolog . . . den Opstandelseslære kan Du ikke fornægte . . . Hvad?

GUSTAV.

Nej, bevares — nej. Den hører, som Du vilde kalde det, med til Systemet.

PROVSTEN.

Kom nu . . . jeg er til Kamp parat.

PROVSTINDEN.

Unge Mand . . . husk paa, Du har holdt Ligtale idag, gaa kjønt ind og hvil Dig.

PROVSTEN
(tager Glasset).

Skaal, Børn!

(klinker.)

PROVSTINDEN
(tager ham om Livet og leder ham ind i Havestuen).

Sov nu, indlullet af de gamle Toners Ekko!

(Gaar med ham.)

FEMTE SCENE.

Gustav Læssø. Kort efter **Dyrlæge Ramm** (fra Laagen til Højre).

GUSTAV
(trækker Vejret dybt, fægter med Armene i Luften).

Hu . . . ha! Her er ikke til at aande i denne Fantasteriets Luft . . . akkurat som i gamle Dage . . . Aa . . . hvem der kunde slaa alt Porcelæn i Stykker i dette Hus . . . ryge al den indeklemte Luft ud med en brændende Tjærebøtte! — Hvem der var vel herfra! Puh! puh! Haven lugter lummert og vammelt af Jasminer . . . Og dog, min gamle Plejefa'r, den rare Provst!

RAMM
(nærmer sig).

Naa, den kan De heller ikke lide, den Duft, Hr. Doktor . . . Nej saa hellere en ærlig Staldlugt som den, en gammel Dyrlæge bringer med.

GUSTAV.

God Dag, Hr. Ramm! . . . Ganske uforandret.

RAMM.

Ja, videnskabelig Fremgang er der s'gu ikke at spore, og examinerer De mig i nyere Sager . . . f. Ex. i Fysiologi, saa gaar jeg rejekt. Men vil De vide Nyheder fra By og Omegn, saa er den gamle Veterinær med som første Sprøjte.

GUSTAV.

Fik De saa Sennep til Flæskestegen ved Begravelsen?

RAMM.

Ja, Gud ske Lov . . . ellers havde jeg faaet ondt af at se paa Anders Sørensens to Skinker og paa den tredje Skinke . . . jeg mener Degnen, som gjorde sig saa vigtig, at alt det fede Flæsk paa hans Krop bævrede. Livet er s'gu i det Hele taget ferskt paa denne Egn. Salt og Sennep er der Brug for overalt.

GUSTAV.

Men det giver Tørst.

RAMM.

Ja, det gjør det . . . Og saa sætter Degnen noget Hvidtølspøjt for Folk som mig, for hvem bajersk Øl er en Nødvendighedsgjenstand og ingenlunde en Luxusartikel . . . langt fra . . . Hr. Doktoren sér frisk og vel ud.

GUSTAV.

Som gammel Bekjendt tør jeg vel bede Dem ikke at tiltale mig med min Titel.

RAMM.

Det har De Raad til! Bare Folk vilde kalde mig Doktor! Men det er ikke for Svin at komme i Kancelliet, heller ikke for deres Læger. Jeg skulde ellers ind og se til saadant et Væsen her i Præstegaarden. Jeg tror, det er arvelig Melankoli, en Slags Sindssygdom. Dens afdøde Moder stammede derovre fra Lindegaard, og jeg tror, hun døde af Kjærestesorg . . . De er saa forelskede af Naturen ovre paa den Gaard, og som Herren er, saa er hans Bæster.

GUSTAV.

Saa . . . er Hofjægermesteren stadig . . . saadan . . .?

RAMM.

Naa da da! Nu da Børnene er voxede til, saa holder de jo ikke Gouvernanter, saa nu har han maattet stige ned fra de lærde Damer til jævnere Lag. Ha, ha! . . . Ja, der er ingen Forandring her paa Egnen. Man savner dramatisk Liv.

GUSTAV.

Aa . . . De lader jo til at have Stof til en hel Skandalekrønike ovre fra Lindegaard.

RAMM.

Ja . . . Vil Hr. Doktoren høre?

GUSTAV.

Tak, tak . . . en anden Gang.

RAMM.

Jeg be'r . . . Ja, se her i Præstegaarden er der foregaaet en Forandring. De har faaet en ung og elskværdig Moder, som alle er indtagne i . . . undtagen Anders Sørensen. Hæ . . . hæ . . . hæ. Han er endogsaa vred, fordi hans sammenbragte Søster er i Huset hos hende . . . den vigtige Bondeknold . . . den hellige Tamp! . . . Naa, ja nu er Spundsen taget af min Vrøvlebøtte . . . Tillader De . . .?

(Sætter sig paa en Bænk.)

GUSTAV.

Ja, men Grisen . . .?

RAMM.

Trænger mere til en Sjælesørger end til en Dyrlæge. Anders Sørensen kalder Provstens Hus for hedensk; Anders siger, at, hvis Hofjægermeste-

ren ikke havde havt sin gamle arrige «hendes Naade» at slæbe paa, saa havde hans daværende Lærerinde avanceret fra Gouvernante til Borgfrue, og at ifald en vis ung Videnskabsmand havde kunnet gifte sig for nogle Aar siden, saa havde den Dame foretrukket enten Hartkornet eller Naturvidenskaberne for Theologien . . .

GUSTAV.

Jeg har aldrig kjendt Anders Sørensen som saadant et Sludrehoved. Han kan ikke sige alt dette.

RAMM.

Han bliver jo hjulpen af mange Andre. Det forstaar sig. Men Forargelsen udgaar fra ham og hans Kreds . . . jeg mener, den tog Forargelse af dette Giftermaal med en saadan gammel fin Mand som Provsten, som slet ikke lægger Mærke til de jordiske Ting, der foregaar lige for hans Næse. Naa . . . og saa er der jo Degnen Højgaard, han er jo saa bundrævedannet og agerer Aanden i Naturen her i Sognet . . . og han gaar jo og lusker om allevegne, og han siger, at den kjønne Provstinde har sværmet her under disse Jasminer i Maaneskinsnætter og under Taarer nævnet et Navn, der heller ikke er Hr. Doktoren ubekjendt.

GUSTAV.

Hør, Hr. Ramm . . . hvor længe gider De saadan agere Sladrekjælling?

RAMM.

Saa længe Nogen vil høre paa min Sladder.

GUSTAV.

Men det er det, jeg ikke vil mere.

RAMM.

Naa, kun til det Punkt. Om Forladelse, saa kan jeg gaa ind til Grisen. Ærbødigst God Morgen!
(Gaar langs Huset og ud i Baggrunden tilhøjre mumlende.)
Nu fik jeg sat saa meget Levende i Skindpelsen, som jeg formaaede.

GUSTAV
(sér efter ham).

Sikken en Existens! Gamle næsvise Knægt! Og skjælder man saadan en Slubbert ud, saa bliver der en hel Skandale . . . Nej, jeg maa ud i min gamle Skov . . . puh . . . puh.

(Ud til højre.)

SJETTE SCENE.

Højgaard fra Baggrunden, har mødt Ramm, tysser paa ham. **Ramm**.

HØJGAARD.

Skrig ikke saa forbistret . . . Han sover jo, den gamle Højærværdighed. De gjennede mig væk fra Døren ud til Gaarden . . . og . . .

RAMM.

Og Højærværdighedinden?

HØJGAARD.

Studerer.

RAMM.

Paa Abekattestreger?

HØJGAARD.

Hold din smudsige Mund i.

RAMM.

Kommer Du fra den gamle Højvelbaarenhed?

HØJGAARD.

Hvor véd Du det fra?

RAMM.

Han sagde jo til Dig meget nedladende, at han ønskede at meddele «min gode Skolemester»

Noget, naar Begravelsen var forbi. Jeg har Ørene med mig. Bød han Dig ind i sine Stuer? Bød han Dig saa meget som en Bajer?

HØJGAARD.

Hvad kommer det Dig ved?

RAMM.

Du fik ingen . . . det kan jeg se paa Dig. Jeg fik dog en ude i Vestibulen . . . og bjergede mig en til hos Forvalteren, da jeg havde gjort min Diagnose over Soen.

HØJGAARD.

Du er altid saa interessant . . . og . . . saa er Du ondskabsfuld.

RAMM.

Men Du er en from Sjæl.

HØJGAARD.

Min Tro skal Du ikke kunne finde Fejl ved. Men i Gjerningen er selv de bedste Kristne svage.

RAMM.

Sludder, Du gamle Degn! Hvordan gaar det med Komplottet?

HØJGAARD.

Saadant Noget er jeg aldrig med i.

RAMM.

Hvad vilde den gamle Hofjæger Dig?

HØJGAARD.

Han vilde tale med mig.

RAMM.

Og behandlede Dig som en Schuft?

HØJGAARD.

Aa . . . vi to er vel blevne behandlede omtrent lige ens.

RAMM
(rækker ham Haanden).

Det kan s'gu godt være.

HØJGAARD.

Saa forstaar vi vel hinanden.

RAMM.

Saa gu! . . . Ja saamænd . . .

HØJGAARD.

Det bliver umoralsk, dette herre.

RAMM.

Hvad for Noget?

HØJGAARD
(peger op mod Huset).

Det der!

RAMM.

Naa . . . ha, ha, ha! Lad os bare faa noget Komedie . . . noget Sjov ud af det, saa har man da Noget at snakke om saalænge . . . Du . . . Holder Du gyselig meget af Fruen . . . Provstinden?

HØJGAARD.

Du véd, at jeg anerkjender . . . æh . . .

RAMM.

Hvad?

HØJGAARD.

Men en Præstekone i Aand og Sandhed . . . for en lille Landsbymenighed . . . det er hun ikke.

RAMM.

Hun passede bedre til Herregaardsfrue deroppe, mener den gamle Hofjæger. Hvad? Hi, hi, hi.

HØJGAARD.

Men Højvelbaarenheden har jo nu en Gang sin Frue . . . hendes Naade . . . og det synes, som om

Vorherre har havt den Mening med hende, at hun skulde skabes meget sejlivet . . . Men jeg tror nu, at hans Højvelbaarenhed har indsét, at . . .

RAMM.

At hvis den unge Doktor bliver her, saa er der intet Haab for en gammel Dragon som Hofjægeren.

HØJGAARD.

Du tager plumpt paa Tingene. Men den Doktor Gustavs Nærværelse vil ikke være heldig for Menighedslivet her i Sognet.

RAMM.

Ja . . . jeg deler nu i det Hele og Store hans Meninger og Anskuelser.

HØJGAARD.

Saa—aa! Ja, men der er ikke et eneste Menneske, som bryder sig om, hvad for en Slags Anskuelser Du har.

RAMM
(sukker).

Næ . . . saa Gu' . . . Næ—j.

HØJGAARD.

Men det er farlige Anskuelser, som den Doktor Gustav bringer med.

RAMM.

Der er s'gu Ingen, som forstaar dem.

HØJGAARD.

De forstaar netop saa meget af dem — at de tager Skade. Der er nu Kirstine.

RAMM.

Hvad vil I? Jeg er med, naar der skal være Sjov i Gaden. Vil Hofjægeren som Sognets største Lodsejer sige: Det vil jeg ikke have? Det tør han s'gu ikke . . . den Odder!

HØJGAARD.

Saa er der Anders Sørensen.

RAMM.

Han siger jo: Frihed for Loke saa vel som for Thor.

HØJGAARD.

Theori . . . Du . . . men Praxis!

RAMM.

Nu er jeg med til Alting . . . Hvad vil I . . . alle I Tampe?

HØJGAARD.

Have den Doktor væk . . .

RAMM.

For at gjøre Plads for Hofjægeren? Ja, for mig gjerne.

HØJGAARD.

Hans Højvelbaarenhed mener, at hans — den Doktor Gustavs Nærværelse — kan være farlig for Provstindens Ro.

RAMM.

Hm ... den, Hofjægeren vil værne om. Det kunde ellers være, at han ... Gustav ... kunde holde sig bedre i Ro end ... hun ... den Anden ... deroppe.

HØJGAARD.

Vi maa undgaa Forargelse.

RAMM.

Nej ... vi skal, min S'æl, netop have den, ellers ... naa ... God Dag, Deres Højvelbaarenhed.

SYVENDE SCENE.

De Forrige. Hofjægermesteren. (Hofjægermesteren gjør en spørgende Gestus.)

HØJGAARD
(beroligende).

De plejer at sove i et Par Timer deroppe.

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa—aa? Saa faar De vække en af dem, min gode Skolemester.

RAMM.

Deres Højvelbaarenhed . . . det kan Højgaard ikke gjøre . . . han er jo Provstens Underordnede.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ikke ilde bemærket . . . min gode Dyrlæge. Det er altsaa bedre, at De gjør det.

RAMM.

Ja, men jeg kan jo dog ikke . . . Jeg har jo egenlig ikke noget med det Hele at gjøre.

HOFJÆGERMESTEREN.

De vilde jo, sagde De, være med i det...det...

RAMM.

Komplot . . .

HOFJÆGERMESTEREN.

Hvad behager . . .? De maa vælge Deres Ord bedre . . . jeg gider virkelig ikke vælge for Dem. Men jeg erklærede, at vi ikke kunde have saadanne Anskuelser her paa Egnen som dem, den unge Herre har bragt med fra Udlandet, saa nu anmoder jeg blot Dem og den gode Skole-

lærer om at arbejde sammen med mig paa, at de ældre Anskuelser ikke undergraves af disse darwinistiske Historier om, at man har Lov til Alting, navnlig lige over for Damer . . . og at man har samme Rettigheder som de Umælende . . . De, min fortræffelige Skolemester . . . De maa sørge for, at den opvoxende Ungdom ikke besmittes af disse farlige Historier om, at vi alle er Aber, og saadan . . . mir nichts, dir nichts, kan bytte Koner og Kærester.

RAMM.

Nej . . . jeg vil jo nok sige . . . hvis Dr. Læssø . . . jeg siger f. Ex. . . . havde den aldeles utænkelige Frækhed at kaste sine Øjne paa Hofjægermesterinden.

HOFJÆGERMESTEREN.

Aldeles utænkeligt . . . Men De behager at tie stille med saadant Noget, som De ikke en Gang tør tænke, min gode Dyrlæge . . . Men at . . . at det bør forhindres, at . . . De forstaar, min gode gode Skolelærer . . .

HØJGAARD.

Jo, Deres Højvelbaarenhed.

RAMM.

Jeg forstaar ikke et Ord.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ja, se, det er nu heller ingenlunde let at forstaa. Og naar jeg henvender mig til saadan to Personer . . . jeg mener to meget respektable Folk, saa er det for . . . at . . . at . . . bede Dem faa den Doktor Læssø væk . . . Jeg kan nu en Gang ikke med ham . . . Han generer mig . . . og han generer Hofjægermesterindens . . . rent ud sagt . . . religiøse Samvittighed . . . Og . . . ser De, Provstinden er jo min forrige Gouvernante . . . saa jeg interesserer mig for hendes Moralitet.

RAMM.

Ja, det er saamænd bekjendt over det hele Sogn, Hr. Hofjægermester.

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa . . .? Men nu . . . ? Ja, min gode Dyrlæge og min brave Skolelærer . . . nu maa vi tre faa Eli . . . jeg mener Provstinden i Tale.

RAMM.

Ja vel . . . (Gnider sig i Hænderne.) Og saa vil Hofjægermesteren naturligvis føre Ordet.

HØJGAARD.

Ja, begribeligvis . . . Det er en Selvfølge.

HOFJÆGERMESTEREN.

Er I gale . . .? Nej, Gu' vil jeg ej. Hvorfor tror I, gode Folk, at jeg ellers har indladt mig med Jer, uden fordi jeg vil lade Jer bruge Munden og selv indtage en til min Stilling i Samfundet . . . saadan tilsvarende . . . nok sagt en Stilling, som er tilsvarende til min egen Stilling, hm! Har De forstaaet?

RAMM.

Jo . . . Hr. Hofjægermesteren udtrykker sig altid saa klart.

HOFJÆGERMESTEREN
(sér mistænksomt paa ham).

Saa—aa? Finder De . . .? Hm! Hm! Det var dog vist bedst, at Skolelæreren først tog Ordet paa Religionens Vegne og skildrede de . . . de Virkninger, som saadan en Darwinist udøvede . . . i moralsk . . . eller rettere . . . umoralsk Retning paa Pastoratets Beboere.

HØJGAARD.

. . . Ja, men maa jeg underdanigst bemærke, Hr. Hofjægermester, at jeg som Provstens Underordnede ikke kan sige saadant Noget.

HOFJÆGERMESTEREN.

Det er s'gu sandt . . . Ja, ja. Jeg, som gammel Kavallerioffícer er den sidste til at nægte, at

Disciplinen er den eneste Grundlov, jeg respekterer.

Men nu maa vi være enige om . . . at De . . . altsaa, gode Dyrlæge, fører Ordet. For sér De, den kjære Provstinde er et Menneske, som . . . som er forskjellig fra andre Mennesker og som har mange . . . saadan Argumenter . . . paa rede Haand . . . Og denne unge Doktor har maaske givet hende . . . nogle zoologiske Kort paa Haanden . . . sér De . . . og det er sandt, gode Dyrlæge . . . De har jo vel været oppe i Zoologi i sin Tid. Hvad?

RAMM.

Jo—o . . . Og jeg kunde saa brillant skjelne mellem en Odder og en Torsk, skjønt de begge holder af at gaa i Vandet . . .

HOFJÆGERMESTEREN.

Hm! Deres Details kan De gjemme, til De skal bruge dem. De angaar ikke mig. Vær nu beredt . . . Der kommer hun, Gud hjælpe mig! Hm! Hm!

(Strammer sig op.)

OTTENDE SCENE.

Provstinden ud fra Havestuen. **De Forrige.**

PROVSTINDEN.

Ah . . . Hr. Hofjægermester . . . Glæder mig, at De efter saa lang Tids Forløb vil gjøre vort Hus

den Ære. (Kommer ned.) Ah . . . Hr. Ramm, god Dag! . . . God Dag, Højgaard . . . skal De tale med Provsten om Salmerne til paa Søndag? Provsten slumrer endnu.

HOFJÆGERMESTEREN.

Væk ham endelig ikke . . . Hør, min søde Frue . . . vi kommer her . . . som . . . (Støder til Ramm.) Naa da . . . begynd!

RAMM.

Vi kommer som Deputation.

PROVSTINDEN.

Til mig?

RAMM.

Til Højærværdigheden og Højærværdighedinden.

PROVSTINDEN.

Ja saa . . . men Provsten studerer.

RAMM.

Jeg syntes, at Fruen sagde, at han sov.

HOFJÆGERMESTEREN.

Vær nu ikke plump . . . Dyrlægen kan sige Alt til Provstinden, som saa vil overbringe det til Provsten . . . og (til Højgaard.) . . . saa slipper vi for Provstens . . . hovne . . . Ironi . . . (til Ramm.) Naa!

RAMM
(pathetisk).

Pastoratets største Grundbesidder mener, at Religionen og Samfundet er i Fare ved Hr. Dr. phil. G. Læssøs Nærværelse.

HOFJÆGERMESTEREN.

Nej hør . . . det kunde jeg s'gu have gjort bedre. De bruser jo lige paa uden Spor af Diplomatik . . . og Statskunst . . .

PROVSTINDEN.

Ha, ha, ha!

HOFJÆGERMESTEREN
(til Ramm).

Kan De se! Hun griner ad os.

PROVSTINDEN.

Gustav vil maaske holde Foredrag for de Herrer her . . . og for Sognets Beboere . . . Døm saa selvstændigt . . . Naar Deres Sjælesørger ikke frygter sin Plejesøns fremskredne Anskuelser, kan vist hans Sognebørn tage Sagen med uhyre Ro . . .

HOFJÆGERMESTEREN.

Men saa er der det med den fri Kjærlighed . . . og Sligt.

PROVSTINDEN.

Kjære Hr. Hofjægermester... Jeg er saa sikker paa, at De her ikke har den fornødne Myndighed til at tale . . . De . . . en gammel Kavallerieofficer, som De selv siger.

RAMM
(til Højgaard).

Det er Satan til Kjælling! Ha, ha, ha!

HOFJÆGERMESTEREN.

Men der er da Forskjel paa det svage Menneskelige og paa det . . . saadant højere Guddommelige. Og holder vi ikke paa det Guddommelige, bliver vi jo alle Bæster, og det er jo det, som Darwinismen vil have os til at blive.

RAMM.

Brillant, Hr. Hofjægermester! De behøver saamænd ikke at have mig til Ordfører.

PROVSTINDEN.

Kjære Hr. Hofjægermester . . . Véd De, hvad en Cyklon er?

HOFJÆGERMESTEREN.

Naturhistorie har jeg aldrig lært.

PROVSTINDEN.

Jeg heller ikke . . . Men det skal kunne hænde sig, at i Luftlagene . . . deroppe . . . (Hofjægermesteren sér op i Vejret.) . . . ak . . . langt over Lindegaards højeste Vejrhane . . . der mødes to Vindstrømninger . . . en varm og en kold. De frembringer ved deres Møde en Storm. Man maa vente, til det bliver stille. Det gjør Provsten, min kjære Mand. Han er saa vis paa, at efter Kampen mellem Vindstrømningerne etablerer Harmonien sig . . . min Mand Provsten véd, at Naturen raser, men den guddommelige Harmoni sejrer. Vindene maa lægge sig og ligge som lydige Hunde for Guddommens Fod.

HØJGAARD
(græder).

Det er kjønt, Ramm! Akkurat saadan gaar det til.

RAMM.

Det er noget Sludder . . . men vi er s'gu gaaet i Vandet.

NIENDE SCENE.

De Forrige. Provsten.

PROVSTEN.

God Dag, kjære Venner. Jeg har hørt Forhandlingen. Vinduet til mit Studereværelse stod

aabent . . . Eliza, jeg beundrer Dig; selv om det, Du talte om Vindstrømmene muligvis var mindre korrekt. (Til Højgaard.) Kjære Skolelærer, kom kun frem fra den Hyldebusk, bag hvilken De dølger Dem.

Mine Herrer! Jeg agter Deres Iver for den rene Tro. Hold De Dem barnlig til den. Ingen af Dem har dog Evner og Tid til at studere Filosofi. Det har jeg — og det har min Broder- og Plejesøn, Dr. Gustav Læssø. Han tager Filosofien paa sin Engelsk . . . philosophy . . . jeg jeg tager den paa min Tysk . . . Phänomenologie des Geistes . . . Vi kæmper Striden ud . . . De Herrer faar oppebie Resultaterne . . . God Morgen! (Til Provstinden.) Det gjorde jeg ikke saa ilde. Vel?

PROVSTINDEN.

Aldeles udmærket.

PROVSTEN
(til Hofjægermesteren).

Ah . . . der sér jeg, at min Plejesøn kommer. Nu kan De jo, min kjære Hofjægermester, med den Assistance, De raader over (peger paa Ramm og Højgaard.) optage en Diskussion med ham om de Problemer, som ligger Dem paa Hjerte. Jeg maa desværre ind og arbejde. Min kjære Hustru vil hjælpe Dem.

RAMM
(til Højgaard).

Er Du Hund efter det, Degn?

HØJGAARD.

Næ—æj.

(De gaa hilsende forbi Gustav, som kommer fra Baggrunden. Provsten gaar leende ind og hilser Gustav med Haanden.)

HOFJÆGERMESTEREN
(hilser paa Provsten, Fruen og Gustav).

Ærbødigst . . . God Morgen. (afs.) Det var en Affaire, som aldeles ikke réusserede. Jeg maa tale med Dem ved Lejlighed, Provstinde.

PROVSTINDEN.

De maa som Bod for Deres Synd gjøre en stor glimrende Fest paa Lindegaard.

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa uhyre gjerne.

PROVSTINDEN.

Og bede alle sammen . . . som til Bibelens Gjæstebud paa Marstrands Billede.

HOFJÆGERMESTEREN.

Det skal jeg virkelig tale med min kjære Hustru om . . . God Morgen!

(Skynder sig ud.)

PROVSTEN
(fra Vinduet).

Brillant, Eliza . . .! Det var en Triumf. Ha, ha, ha!

TIENDE SCENE.

Provstinden. Gustav Læssø.

PROVSTINDEN.

Kjender Du nogen lykkeligere Mand i alle de Lande, Du har været i, end min søde Mand, din Plejefader?

GUSTAV.

Nej . . . hvis Lykken bestaar i en livsvarig gylden Taage af Illusioner.

PROVSTINDEN.

Deri bestaar den just . . . For, naar den Taage spredes, sér vi kun Benrade og anden Hæslighed.

GUSTAV.

Eliza . . . Saadan talte Du ikke i gamle Dage . . . Ja, nu siger jeg Du til Dig. Der undslap Dig et ærligt Ord.

PROVSTINDEN.

O, Alvorsmand! . . . *legitime promotus!* Tror

Du ikke, jeg har lært noget mellem de tyve og tredive Aar? . . . Og . . . vi var jo for Resten ret lykkelige for syv Aar siden, da vi gjennemstrejfede Lindegaards Alleer og Skovenes Stier . . . Og det netop fordi vi vandrede om i Illusionernes Guldtaage. Hvad! . . . Ha, ha, ha! Le med, Gustav.

GUSTAV.

Ha, ha, ha!

PROVSTINDEN.

— Du . . . jeg synes, der ikke er rigtig Klang i din Latter.

GUSTAV.

Jeg skal grine højere endnu . . .

PROVSTINDEN.

Gamle, gode Ven . . . aa, lad mig kalde Dig saadan . . . Lad os sætte os og tale rent ud . . .

GUSTAV.

Kan De . . . eller for Fanden — Du tale rent ud nogensinde?

PROVSTINDEN.

Er Du dum eller begavet? Det er kun dumme Folk, som taler saadan, som Du vil have det. Man siger da ikke sjofle Ord og . . .

Sligt . . . Herre Gud! Du har rejst og studeret . . . og sidder der . . . som det, man i gamle Dage kaldte et Guds Ord fra Landet . . . Ak, de Mandfolk er saa inderlig dumme . . . Var Du klog, da Du sagde til mig . . . det var ved Udgangen af den store Allé i Lindegaardshaven: Eliza . . . tror Du ikke, at vi to var knyttede sammen i vore Sjæles Forudtilværelse, om hvilken Platon lærer?

GUSTAV.

Ja, det var grundkomisk. Ha, ha, ha!

PROVSTINDEN.

Hvorfor var det nu egenlig det? Herre Gud! Vi var unge og sværmeriske. Jeg skammer mig ikke over at have været sværmerisk. Maaske er jeg det endnu! Hvad, Gustav?

GUSTAV.

Aa—aa—.

PROVSTINDEN.

Ja, paa en anden Maade end før. Paa en Maade, som passer for min Alder . . . Den Gang var jeg stolt ved at være Fritænker. Ungdomsmodets, Ungdomstrodsens Sværmeri! . . . Ak, saa kom Stunden, da Sjælen trængte til Hvile . . . Ja, nu maa jeg hvile, hvile i Troen.

GUSTAV.

Paa hvad?

PROVSTINDEN.

Paa en usynlig Kirke, der huser vore bedste Længsler og Drømme . . . under hvis Hvælvinger de toner og svæver om som en Hær af Aander. Ak, Dogmer bryder jeg mig kun lidet om. Jeg vil leve i fromme Stemninger og i Dogmerne se ophøjede Sindbilleder.

GUSTAV.

Og det kan Du leve af i Længden?

PROVSTINDEN.

Hvem véd? Naar jeg bliver endnu ældre, bøjer jeg mig maaske hen til den enfoldigste Barnetro, nynner for mig selv en Ingemannsk Psalme til en Weysesk Melodi . . .

GUSTAV.

Du staar meget kold og klar over for, hvad Du kalder det sværmeriske Naturel. Egenlig . . . ja . . . jeg tror saamænd, at Du lægger Sværmeriets Draperi om en temmelig fladbarmet Snusfornuft . . . saadan en Slags Nyttefilosofi.

PROVSTINDEN
(griber hans Haand).

Nu interesserer Du mig, fordi Du skjælder

mig ud. Nu er Du den søde, morsomme Gustav som i gamle Dage. Nu kjender jeg Dig. Vi mødes efter en lang Misforstaaelses Skilsmisse.

GUSTAV.

Du har Ret . . . Misforstaaelsen bestod i, at jeg bildte mig ind, at jeg elskede Dig.

PROVSTINDEN.

Ja — men Elskov har altid saa meget med Indbildning at bestille. Jeg tror ogsaa, at jeg elskede Dig. Ha, ha! Da Du saa var rejst udenlands . . . ja saa . . .

GUSTAV.

Saa erfarede jeg i Neapel, at . . .

PROVSTINDEN
(hurtig).

At jeg havde giftet mig med din Onkel. Og Du blev rasende? Hvad?

GUSTAV.

Ja. Men heldigvis havde jeg Studier, som jeg kunde styrte mig ned i til Bunden. Jeg vilde ikke gaa om som det ynkeligste af alle Mandfolk . . . en ulykkelig Elsker.

PROVSTINDEN.

Naa, Gud ske Lov, min Ven, at Du er naaet saa vidt. Nu er Du den rolige . . . objektive Videnskabsmand? Er det ikke saadan, I kalder det? Men nu skal jeg tage dit Ord om min Nyttefilosofi op.

Den Gang, at Verden her i Egnen havde travlt med os to . . . da Hofjægermesteren truede mig med Opsigelse for din Skyld . . . og din Onkel sagde: Kom her, mit Barn . . . her er Ly for onde Tunger i min gamle, stille Præstegaard . . . da talte Du om en straalende Bane, der laa for Dig som Videnskabsmand. Da knuste Du min Barnetro ved dine lærde Argumenters Vægt . . . Og saa rejste Du og lod mig staa . . . ene søgende . . . Jeg var for stolt til at trygle Dig om at opgive Videnskaben for mig . . . Sig mig . . . Var det modigt eller fejgt, at Du flyede?

GUSTAV.

Hvad véd jeg? Jeg vilde erhverve Kundskaber. Jeg lovede mig selv, da jeg rejste, at komme hjem modnere, mandigere, sikkert udrustet.

PROVSTINDEN.

Og Du mener, at Du har holdt det Løfte, Du gav Dig selv?

GUSTAV.

Du spørger mig ud, som var jeg en Skoledreng.

PROVSTINDEN.

Excusez, mon cher Docteur! Maaske gammel Vane fra mine mange Gouvernanteaar.

GUSTAV.

Slidt og slæbt har jeg . . . har vundet om ikke en fast Livsanskuelse . . . saa dog Elementer til et Livssyn. At erkjende, at forstaa, at finde den nøgne Sandhed, hvor tarvelig og prosaisk den end sér ud. Det er det, jeg vil.

PROVSTINDEN.

Det er jo glimrende. Du har ikke sat den mindste bitte Smule Poesi paa Flasker og gjemt den i Lommen paa en hvid Vest? Aa, Du Fantast!

GUSTAV.

Jeg skal lede efter den mulige Flacon, og finder jeg den . . . er den til forhenværende Frøken Elizas Tjeneste.

PROVSTINDEN.

Tak! Jeg er musikalsk, og naar jeg har Stemmegaflen, slaar jeg strax ind i Tonen. Agerer

Du fornærmet, Doktor Gustav Læssø? . . . Sæt, vi to havde forlovet os den Gang! Hvad var der blevet af din videnskabelige Fart langs Zoologiens Bane? Fjorten Dages stor Romantik med Planer om Fart fra Planet til Planet under Fixstjernernes Straaleregn! . . . Saa Timelærer i Naturhistorie i kjøbenhavnske Privatskoler for en Krone Timen . . . Nej. Tak mig, fordi jeg skaanede Dig for den Trædemølle.

GUSTAV
(bukker).

Ja, Tusind Tak . . . Tak ogsaa fordi Du tog Stade i den ældre Generation, som har mere Poesi end den yngre.

PROVSTINDEN.

Ypperligt.

GUSTAV.

Du flyede ind i Illusionstaagen.

PROVSTINDEN.

Ja. Og tættere og tættere vil jeg svøbe dens Slør om mig. Tættere og tættere skal jeg klynge mig til din Plejefader. I hans Syn paa Verden bunder mine dybeste Sympathier, mine helligste Barndomsindtryk. Han er et ædelt Monument fra en Tid, bedre end vor. Jeg har skaffet ham

en ny Ungdom; han gik uforstaaet om; Pøbelen lo ad ham . . . Gustav, virk med til at slynge Vedbend om de Steder, hvor det kjære Monument er i Færd med at forvitre. Bliv her, bliv her. Vi skal virke sammen som Broder og Søster, virke sammen i Kjærlighed . . . Gustav . . . giv mig det Kys, som jeg nægtede Dig, da vi sidst skiltes . . . Kys mig, Gustav!

GUSTAV
(betragter hende en Stund).

Hvor sér hun dejlig ud! *Tu as le diable au corps.*

(Han falder hende om Halsen.)

ELLEVTE SCENE.

Kirstine (i Havestuedøren, sér paa dem). **Gustav** (river sig løs). **Provstinden** (lér).

PROVSTINDEN.

Ja, lille Kirstine! Moder og Søn favnes.

KIRSTINE.

Der skal vel Flødesauce til Harestegen?

PROVSTINDEN
(lér).

Ja, mit søde Barn . . . Naturligvis.

TREDJE AKT.

Dekorationen fra anden Akt.

FØRSTE SCENE.

Kirstine ved et Haandarbejde i Verandaen. **Gustav** kommer fra Laagen, mens Provstinden sés glide forbi bag Buskene langs Havestakittet. Da Gustav opdager Kirstine, rejser hun sig tøvende og synes at ville gaa ind i Huset.

GUSTAV.

Nej bi, Frøken Kirstine! Jeg vilde saa gjerne tale lidt med Dem.

KIRSTINE.

Undskyld, jeg tør ikke lade Provstinden vente længer. Jeg saâ, hun skyndte sig, for hun plejer at læse med mig fra halvni til halvti, og den er vist over ni.

GUSTAV.

Det er min Skyld. Vi spaserede en temmelig lang Morgentour, og en Slags filosofisk Samtale trak den endnu længer ud. De véd, hun kan filosofere, naar hun tager fat paa det.

KIRSTINE.

Det forstaar en Bondepige sig ikke paa.

GUSTAV.

Kirstine . . . De er dog en ganske lille Smule koket. (Kirstine vil rejse sig.) . . . Naa, naa, godt Ord igjen. Er De vred over, at jeg har forstyrret Deres Fransktime. Men Herre Gud . . . jeg er i Færd med at omvende min elskværdige . . . hvad skal jeg kalde hende — Tante til, hvad jeg ansér for fornuftigt.

KIRSTINE.

De sagde, da De kom, at Provstinden ikke havde forandret sig en Smule, siden De saâ hende sidst, og at hun sikkert aldrig vilde blive anderledes, end hun var. Men hun maa have forandret sig meget, hvis hun vil lægge Øre til, hvad De har at sige.

GUSTAV.

Aa . . . det har hun gjort før.

KIRSTINE.

Men hun har sagt, at nu var hun naaet til et fast Stade, og at . . .

GUSTAV.

Vilde De have Noget imod, om hun forlod det for sit tidligere?

KIRSTINE.

Den Gang hun spaserede med Dem om Morgenen ligesom nu? (Gustav nikker smilende.) Nej, det kommer jo ikke mig ved . . . Men . . .

GUSTAV.

Men . . . hvad?

KIRSTINE.

Aa, ingen Ting.

GUSTAV.

Hvad er det, som brænder Dem paa Tungen?
(Griber hendes Haand, hun river den løs.)

KIRSTINE.

Det kan jo være Dem det samme. Slip mig, saa er De god.

GUSTAV
(venlig).

Vær De nu god og sig mig, hvorfor De er saa uvenlig.

KIRSTINE
(efter nogen Tøven . . . langsomt).

Jeg er bedrøvet over, at Folk taler saa underligt om Dem og Provstinden.

GUSTAV.

Lad dem sige hvad de vil, de Vrøvlehoveder!

KIRSTINE.

Ja . . . Men det gjør mig alligevel ondt for Provstinden, som . . . er saa klog . . . som har lovet at lære mig saa meget . . .

GUSTAV
(lér).

Men ingen Ting har lært Dem.

KIRSTINE.

Og saa gjør det mig ondt for Dem . . . og hvordan skal jeg sige det . . . Jo, fordi De stødte Folk som Anders Sørensen ved de Foredrag, De har holdt i Borød Forsamlingshus. De unge Karle, siger Anders, er blevne helt opsætsige og lér ad de Ældre siden den Tid. Og det var ligesom De havde lavet de Foredrag til alene for Provstinden og for . . .

GUSTAV.

For Dem . . .?

KIRSTINE
(smiler lidt).

Ja, jeg mærkede det for Resten godt. (Alvorlig.) Men de fleste af de Andre forstod ikke Andet af,

hvad De sagde, end saadant Noget, der kunde drille de Ældre . . . Ja, min Broder Anders forstod Noget af det, og han blev bedrøvet, for han holder egenlig saa meget af Dem. Hvorfor kan De ikke tale med samme Kjærlighed og Skaansel, som De taler med om saadanne Ting til . . .

GUSTAV.

Til Provstinden? Nu mener De hende igjen . . . De maa tro, jeg driller hende grundigt.

KIRSTINE.

Hm! . . . ja saa er hun klog og kundskabsrig nok til ikke at blive forarget.

GUSTAV.

Blev De forarget over, hvad jeg sagde?

KIRSTINE.

Nej . . . for jeg er slet ikke vis paa, om De ikke havde Ret.

GUSTAV.

Bravo, Kirstine!

KIRSTINE.

De kunde have ladet mig gaa før. Men nu har De selv tvunget mig til at tale saadan, som det ikke skikker sig for en bondefødt Pige at

tale til en lærd Herre. Jeg er vis paa, De lér ad mig i Deres Hjerte; det kan jeg føle. De driller mig . . . De slaar Dem til Ridder paa mig. Og jeg er vred paa Dem.

GUSTAV.

Kirstine . . . Egenlig er De sød.

KIRSTINE.

Hr. Doktor, jeg hader det Ord. Jeg vil ikke være, hvad De kalder sød . . . en af de Kvinder, som De driver det med, som De kalder Flirtation, som De kysser i Krogene og leger med som en Kat med en Mus.

GUSTAV.

Det klæder Dem allerkjæreste at blive vred. Det er Umagen værd at drille unge Piger alene for at se den smukke Vredesglød paa deres Kinder. Naa . . . naa . . . Forstaar De ikke Spøg? Skal man absolut gaa og give Alvorsmanden fra Morgen til Aften? Er ikke det Meste af, hvad Bedsteborgerne holder for Alvor, det latterligste Gøgl?

KIRSTINE.

Hvad holder De egenlig for Alvor?

GUSTAV.

Min Videnskab f. Ex.

KIRSTINE.

Men De kan ikke tage noget Menneske for Alvor?

GUSTAV.

Jo—o. Nogle enkelte . . . Dem f. Ex.

KIRSTINE.

Nu gjør De igjen Nar ad mig.

GUSTAV.

Nej, jeg gjør ikke . . . Nej . . . Men (knytter Haanden ud i Rummet.) . . . men gid man kunde ærgre alle dumme Mennesker!

KIRSTINE.

Hvad vilde saa Sandheden vinde ved det?

GUSTAV.

Naar Sandheden gaar sin Gang gjennem Verden, saa falder der hele Hekatomber af Kvæg paa dens Vej.

KIRSTINE.

Det forstaar jeg ikke. Det gaar mig for højt.

ANDEN SCENE.

De Forrige. Provstinden (fra Havedøren).

PROVSTINDEN.

Ah . . .! Stakkels lille Kirstine! Jeg forsømmer Deres Morgentime. Provsten var vaagen, men befandt sig ikke vel . . . jeg har maattet give ham en Æggeblomme, udrørt i gammel Rom for at skaffe ham lidt Ro. Men maaske Du har vikarieret for mig, Gustav, og givet Kirstine en Time i Fransk. Saa er det bedst, Du fortsætter. Ikke sandt, Kirstine? Lærte De ikke i Deres Pædagogik til Examen, at to Lærere i samme Fag er noget Upædagogisk? Men Doktoren maa have lært den rette Udtale i Paris.

GUSTAV.

Nej, jeg docerer kun Naturhistorie, men det er ingen troende Videnskab. Den kunde spolere Frøkenen til Ærgrelse for Sognets Beboere.

PROVSTINDEN.

Spil ikke paa de Strænge over for en ubefæstet Sjæl. Det maa han ikke, Kirstine? Vel?

KIRSTINE.

Doktoren var ellers ikke bange for det i sine Foredrag.

PROVSTINDEN.

Der kan Du se, Gustav, hvor slem Du var. Men nu gaar De blot i Kirke paa Søndag, mit Barn. Vor kjære Provst vil imødegaa ham fra Prædikestolen med den Takt og Diskretion, som Stedet og hans Stilling fordrer. Er det ikke smukt, Kirstine? At de aandelige Kampe udfægtes i Kjærlighed og med ridderlige Vaaben mellem den ældre og den yngre Slægt, mellem Plejefader og Plejesøn. At den ældre Sjælesørger taler i sin gamle Kirke mod den unge Docent, der har talt i et Hus, som det unge Demokrati har bygget! Det er symbolsk, det er idealt!

KIRSTINE.

Ja — men . . .

PROVSTINDEN.

Men hvad . . . min lille Raisonneuse?

KIRSTINE.

Hvem vil forstaa det?

PROVSTINDEN
(lér).

Jo der er os to . . . der er Dyrlægen . . . der er Anders Sørensen . . . der er Skolelærer Højgaard . . . og der er Hofjægermesteren.

KIRSTINE.

Provstinden kan rigtig sige Alt saa morsomt, at man maa le.

PROVSTINDEN.

Men samme Provstinde kan ogsaa tale Alvor. (Tager hende om Hovedet.) Sér De, mit Barn . . . skal disse Problemer behandles i Dybden, saa maa de drøftes under fire Øjne. Det vil De, mit Barn, ogsaa en Gang komme til at føle Trang til. Men denne Trang maa komme ubevidst af sig selv. Jeg tør ikke gribe ind i Deres aandelige Udvikling. Har jeg ikke Ret, Gustav?

GUSTAV.

Maa jeg citere Holberg?

PROVSTINDEN.

Ja . . . men vælg Citatet forsigtig af Hensyn til det unge Pigebarn.

GUSTAV.

Korfits siger om Troels, at han ikke véd, om han taler saa af Malice eller Taabelighed. Det samme spørger jeg Dig.

PROVSTINDEN.

Fy, Gustav . . . Ja saa maa det være Taabe-

lighed, for der er ikke en ondskabsfuld Blodsdraabe i mig. Vel, Kirstine? (kæler for hende.)

KIRSTINE.

Jeg forstaar slet ingen Ting. Jeg er og bliver en Bondepige . . . Aa, maa jeg gaa ud i Køkkenet, Frue, der er dog min rette Plads.

PROVSTINDEN.

Mit lille Barn! . . . Saadan har jeg aldrig sét Dem før . . . Gjør, hvad De vil.

(Kirstine gaar, Provstinden sér efter hende.)

TREDJE SCENE.

Provstinden. Gustav.

PROVSTINDEN.

Men hvad fejlede hende? Hvad, Gustav?

GUSTAV.

Hvad véd jeg? Hun er vel overanstrængt af Examenslæsning . . . af Sprogstudium . . . maaske klorotisk . . . hysterisk.

(Tænder en Cigar.)

PROVSTINDEN.

Din Kynisme er forceret, min Ven. Jeg

kjender Dig fra gamle Dage. Saadan bærer Du Dig ad, naar Du vil skjule en Sindsbevægelse.

GUSTAV.

Tænder jeg saa en Cigar? Det var som Pokker. Jeg ryger jo altid, undtagen naar jeg spiser eller sover.

PROVSTINDEN.

Hvorfor taler Du saadan til mig? Hvorfor ikke alvorligt og fortroligt som før, da vi gik i Skoven?

GUSTAV.

Da talte vi om Ting, der fyldte og interesserede mig.

PROVSTINDEN.

Det var smukt og nobelt sagt. Tak, min Ven! . . . Hør, Gustav, véd Du, hvad jeg tror om Kirstine?

GUSTAV.

Nej.

PROVSTINDEN.

Hun er jaloux paa mig.

GUSTAV.

Hvorfor?

PROVSTINDEN.

Simpelt hen, fordi hun elsker Dig.

GUSTAV.

Pyh . . .!

PROVSTINDEN.

Nu kjender vi igjen hinanden saa godt, Gustav, at vi tør spørge hinanden om alt muligt og vente et oprigtigt Svar. Sig mig, har Du aldrig elsket Kirstine?

GUSTAV.

For saa vidt som jeg i min Ungdom elskede alle kjønne Piger, jeg traf paa min Vej.

PROVSTINDEN
(lér).

Som jeg alle smukke Mænd.

GUSTAV.

Hofjægermesteren f. Ex.

PROVSTINDEN.

Ja, da jeg som ung Gouvernante kom i hans Hus, forelskede jeg mig paa en Maade i hans kavalleristiske Rejsning . . . Men vi skulde tale om Kirstine. Du kunde ikke tænke Dig, at Du kunde komme til at elske hende nu?

GUSTAV.

Jo, naar jeg var ene med hende i et halvt Aar, og ingen andre Kvinder saâ.

PROVSTINDEN.

Hør, men alvorlig talt, Gustav . . . Du skulde gifte Dig med hende.

GUSTAV.

Men er Du . . .?

PROVSTINDEN.

Forrykt? . . . Nej, min Ven. Men jeg er, hvad Du en Gang har sagt mig i Vrede . . . jeg er paa en Gang Hyperidealist og snusfornuftig. Ordet traf mig.

Gustav — Du er en upraktisk Mand, en Enthusiast i Tanken, veg i Viljen, naar Du skal tage en Beslutning.

GUSTAV.

Din Karakteristik af mig er maaske lige saa god som min af Dig.

PROVSTINDEN.

Egenlig burde Du have flere Koner . . . allermindst to.

GUSTAV.

Hvorfor ikke et Harem, bevogtet af sorte etc. . . .?

PROVSTINDEN.

Nu taler jeg Alvor. En praktisk Veninde, en tro Hustru vil Kirstine blive Dig, og hun er saa klog og saa tilpas dannet, at hun kan følge Dig et Stykke Vej paa din Bane.

Men det er ikke Dig nok. Jeg véd det. Du maa have en Veninde, som Du ikke elsker jordisk, men som Du fuldt ud kan udvexle det Dybeste i dit Tanke- og Følelsesliv med. Denne aandelige Brud burde ingenlunde være enig med Dig paa alle Omraader . . . burde maaske helst have en hel anden Livsopfattelse, at Modsætningen bestandig kunde ægge dig op. Du med dit Temperament trænger til stadig at færdes paa en aandelig Kampplads . . . ellers vil din Aand forstenes eller forvitres . . . det ligger i Racen . . . Jeg vil ikke spille videre paa den Stræng.

GUSTAV.

En sær Moral i Munden paa En, som kalder sig Kristen . . . Jeg skulde som Dante — *sans comparaison* for Resten — have en Gemma Donati paa Jorden og med hende formere mig

og opfylde samme Jord, men ofre mine bedste Stunder med Knæfald for en Beatrice i Himlen.

PROVSTINDEN.

I saadanne Stunder sænker Himlen sig ned paa Jorden. Da bliver Livet de Udvalgtes Liv i Paradiset, hvor der ikke ægtes eller tages til Ægte, og hvor den jordiske Elskov ikke existerer, hvor den er overvunden som et lavere Stadium, som man lér ad, som ad sine Barnetanker paa Jorden.

GUSTAV
(sér stift paa hende).

Hvis Du f. Ex. var en udvalgt Genius's himmelske Brud, kunde Du saa finde Dig i, at din himmelske Brudgom fik en halv Snes Børn med sin jordiske Kone?

PROVSTINDEN
(sukker).

Om mig er der ikke Tale . . . men, hvis jeg kunde tænke mig ind i Situationen . . . jo . . . Men der er kun Tale om Dig. Gift Dig med Kirstine, og . . . ja saa maa Du søge efter din inspirerende Musa. Hun kommer; Du vil finde hende og vinde hende, det er jeg vis paa . . . Ansér Du nogen af os for Hverdagsmennesker? Kan vi ikke tale frit sammen?

GUSTAV.

Nej, Du er i al Fald ikke et Hverdagsmenneske.

PROVSTINDEN.

Vi to voxer, naar vi er sammen, Aandens ranke Vext. Vi er ikke Børn længere. Nu kan vi le ad Fortiden.

FJERDE SCENE.

De Forrige. Provsten (i Havedøren).

PROVSTINDEN
(iler imod ham).

Kjæreste Ven! Du er oppe? Jeg saâ ind til Dig før, og da . . .

PROVSTEN.

Lod jeg, som jeg slumrede? Jeg havde noget at tænke paa . . . God Morgen begge, I kjære Børn . . . I er blevne Morgenmænd i den senere Tid . . . Ja, at Eliza for sin Sundheds Skyld efter Lægens Raad gik Morgentoure, har jeg tilladt og billiget.

PROVSTINDEN.

Jeg sagde Dig, at Gustav havde været saa ridderlig at love at være min Kavallér paa disse Sundhedsspaseretoure. Erindrer Du ikke det?

PROVSTEN.

Nej . . . det erindrer jeg virkelig ikke . . . Ja, i gamle Dage var der jo ingen Tale om Jeres Morgentoure, da Gustav holdt sine peripatetiske Foredrag for Dig, som just ikke bidrog til at fæstne Dig i Troen.

PROVSTINDEN.

Men nu kan vor Ven Gustav ingen Magt faa med mig. Nu forstaar jeg ham bedre end den Gang, men nu er mit Standpunkt ikke til at rokke. Nu er jeg en gammel Kone og en lykkelig gammel Kone.

PROVSTEN.

Kjære Barn! . . . Ja, jeg kom for at tale et Alvorsord med Jer to . . . Jeg overvejer, om jeg skulde tale med én af Jer ad Gangen . . . eller . . .

PROVSTINDEN.

Nej, nej . . . Din Natur er saaledes, at Du taler bedst, jo flere der hører Dig, og to er dog altid mere end én.

PROVSTEN.

Saa sæt Eder da her . . . (arrangerer to Havestole, sætter sig selv i nogen Frastand.)

Hm, hm! I begribe vel, at det Budskab, der forleden bragtes mig af den brave, men aand-

løse Adelsmand, af den Spottefugl af en Dyrlæge, af min karakterløse Undergivne, ikke har gjort ringeste Indtryk paa mig. Jeg er en myndig Mand i mit Hus som i mit Embede, en Mand, der vel skal sørge for, at min Menighed ikke afkristnes.

Tro ikke, jeg frygter for dine moderne Theorier, som hviler paa ubeviste Hypotheser, Gustav. Nu finder jeg efter nøjere Overvejelse, at det ikke er værdigt for mig at indlade mig i private Disputer om de Ting. De kræve en mægtigere Imødegaaelse; jeg har den under Udarbejdelse, og den skal lyde fra det Sted, jeg raader over.

PROVSTINDEN.

Min Ven! Det er talt ud af mit Hjerte.

PROVSTEN.

Dernæst: I vide fremdeles, at jeg er en stolt Mand for Mennesker, om end en ydmyg Mand for Gud . . . Taaren i dit Øje, min Eliza, vidner om, at jeg har sagt Sandhed og ikke har talt hoffærdigt . . . Ja, jeg kunde godt selv faa Taarer i Øjnene, men jeg er Mand og lider ikke, at Præster græde over deres egne Ord.

Nu vel: Jeg er en stolt Mand. Et Brev, et anonymt som dette ligger det under min Værdighed at besvare. Det er blevet listet ind i mit Hus.

Jeg fandt det paa mit Skrivebord i Gaar Aftes . . . Læs højt, Gustav! . . . Gjerne maa I le begge to. Jeg selv har lét. Men naar Latteren har faaet sit Løb, vil jeg et Par Minutter tale endnu nogle Alvorsord til Eder . . . Saa kunne vi glide over til lettere Emner derefter. Læs, Gustav!

GUSTAV
(læser et Brev).

«Deres Højærværdighed oversendes herved vor Forargelse, bedende Dem, at der ikke finder Ting Sted i Skoven som dem mellem Deres Frue og Hr. Doktor Pil, Deres Plejesøn, thi undertegnede har hørt Hr. Doktor Pil ikke at anerkjende Skabelsen i sex Dage og dernæst sét og hørt ovennævnte Deres Plejesøn kysse Deres Frue i Løndom i Skoven, medens undertegnede gik inde mellem Træerne.

Flere Medlemmer af Menigheden.

(Almindelig Latter.)

PROVSTEN.

Saa . . . saa! . . . Hold nu op igjen, Børn! Nu taler jeg atter Alvor. Min Stilling paalægger mig ikke at vække Forargelse. Jeg véd vel, at hvad Kjærtegn I har kunnet udvexle . . . det er som en Broders og Søsters Kjærtegn. Men Sligt forstaa Bønder ikke. De lægge noget Uethisk ind i Sligt. Derfor: Uagtet det er haardt for en Mand som

jeg, der efter mit *admodum laudabilis* til Attestats alene ved Uformuenhed blev hindret i gjennem Licentiat- og Doktorgraden at svinge mig op ad den videnskabelige Vej . . . uagtet det er tungt, siger jeg, at jeg skal tage Hensyn til Noget, der kommer saa lavt nede fra, saa byder min Præstepligt mig at resignere og bede Eder at iagttage den yderste Forsigtighed af Hensyn til, at det er faldet i en ret begavet Hyrdes Lod at faa . . . saadan nogle ærkedumme Faar at røgte (smiler.) . . . Dermed være Overgangen gjort til en lettere Samtale . . . Eliza, fortæl mig noget Muntert til Posten kommer, og inden Frokosten serveres . . . thi at det, jeg bad om, skér, betragter jeg som en Selvfølge.

PROVSTINDEN.

Naturligvis . . . Lad mig nu se, hvad jeg kan more Dig med, Du kjære Provst. (Kjærtegner ham.) . . . Jo, nu véd jeg det. Jeg har bestemt, at jeg i disse Dage i det virkelige Liv vil spille en holbergsk Figur. Kan Du gjætte hvilken?

PROVSTEN.

Lad se — hm . . . hm! Nej. Jeg tror, at jeg med min meget hurtige Tankegang alt har gjennemløbet Holbergs ikke talrige Kvindetyper, men finder ikke en af dem med et Minimum af den Romantik, hvori dit Væsen bunder . . .

PROVSTINDEN.

Kan Du gjætte det, Gustav?

GUSTAV.

Skulde det være Kirsten Giftekniv i «Den forvandlede Brudgom», som Du har valgt?

PROVSTINDEN.

Truffet paa en Prik.

PROVSTEN.

Videre, Barn! Giv mig Løsningen!

PROVSTINDEN.

Jeg vil overtale Gustav til at gifte sig.

PROVSTEN
(rejser sig).

Men . . . elskede Eliza . . .! Det er jo fortræffeligt. Det beroliger . . . eller hvad jeg vilde have sagt . . . det glæder mig. Ja, Gustav, træd ind i den velsignede Ægtestand, hvori jeg har fundet min Lykke, om end sent. Et Liv med en blid Hustru vil gjøre Dig selv blid og human . . . Ja, med mindre Du tager en af disse moderne emanciperede Kvinder . . . dog det vil din Skjønhedssans forhindre Dig i, for de er i Regelen saa grimme.

Jeg synes, Du sukker, Gustav.

GUSTAV.

Det er af Ugidelighed efter den lange Morgentour.

PROVSTEN.

Fy . . . læg den Manér af at lade blaseret, naar Du i det Indre er dybt bevæget. Naa . . . har saa Kirsten Giftekniv Kig paa En til Gustav?

PROVSTINDEN.

Ja. Kirstine.

PROVSTEN.

Hvad . . .? Er det sandt? Hvad, Gustav?

GUSTAV.

Fru Eliza har valgt. Jeg vasker mine Hænder.

PROVSTEN.

Hun er og bliver dog en Bondepige.

PROVSTINDEN
(forsøger at tale bondsk).

Og hun har lige godt Noget til Bedste.

PROVSTEN.

Ha, ha, ha! Lille Spøgefugl! Idealistisk flagrende og kvidrende Lærke! Du vil bilde Folk ind, at Du vil arrangere et Fornuftgiftermaal. Du, som ægtede mig, den ældre Mand, af den reneste, uegennyttigste Kjærlighed!

PROVSTINDEN.

Et Spøg, et Andet Alvor! Forholdene er forskjellige. Gustavs Studier er kostbare. Gustav har fortalt mig for mange Aar siden, at en stor Videnskabsmand ægtede en rig Borgerpige for at kunne dyrke sine Studier uhindret af økonomiske Sorger. Hvem var det nu, Gustav?

GUSTAV.

Aa — Du mener vel Peter Fredrik Suhm?

PROVSTEN.

Det véd jeg vel. Men . . .

PROVSTINDEN.

Men sæt nu, at Gustav elskede Kirstine.

PROVSTEN.

Hm! Gjør Du det, Gustav?

GUSTAV.

Ikke det jeg véd.

PROVSTEN.

Naa, der kan Du se, Eliza!

PROVSTINDEN.

Han tør dog hverken svare Ja eller Nej. Véd man altid, om man elsker eller ikke elsker?

Var Du i sin Tid strax sikker paa, at Du elskede mig?

PROVSTEN.

Ne—j . . . ikke før Du i en Samtale overbeviste mig derom.

PROVSTINDEN
(bestyrtet).

Men, min Ven dog!

PROVSTEN.

Tilgiv . . . Ordet undslap mig ubesindigt . . . Rødmer Du, stakkels Barn?

PROVSTINDEN
(hurtig).

Kirstine er en velbegavet Pige. Det Bonde- eller om I vil, Almue-lærerindeagtige tror jeg, at jeg kan faa Bugt med. Derfor har jeg sørget for, at hun kom her i Huset under (kjærtegner Provsten) de højest dannede Omgivelser. Jeg haaber, hun skal udvikle sig til Dame.

PROVSTEN.

Ja, i Guds Navn . . . saa skal jeg give min Velsignelse . . . Men hvordan er det, Du sidder, Gustav? Du sér ud, som om Du sov.

GUSTAV.

Py—yh! Her er narkotiske Stoffer i Luften, tror jeg.

PROVSTEN
(vejrende).

Er det Jasminerne?

GUSTAV.

Det maa vel være saa.

(Springer op og gaar ud gjennem Baggrunden.)

PROVSTINDEN.

Kan Du se, at han elsker hende?

PROVSTEN.

Hans dvaske satiriske Væsen irriterer mig ikke mere. Jeg har gjort den psykologiske Opdagelse, at vor Tids unge Folk sætter en Ære i at dølge deres Følelser paa den Maade. Du synes mig bevæget, Eliza.

PROVSTINDEN.

Er det saa underligt? Jeg holder jo af Gustav, som Du holder af ham.

PROVSTEN.

Akkurat paa samme Maade?

PROVSTINDEN.

Hvad mener Du?

PROVSTEN.

Men Du elsker kun mig?

PROVSTINDEN.

Er den faste, myndige Mand, den plastiske Bronceskikkelse bleven rokket af det lumpne Brev, hvis Ophavsmand naturligvis er Clownen, Dyrlæge Ramm, som har dikteret det til en Røgter?

PROVSTEN.

Du har Kvindens instinktive Skarpsyn. Saaledes er det gaaet til. Du har beroliget mig.

PROVSTINDEN.

Var min kjære Provst en lille, bitte, bitte Smule jaloux?

PROVSTEN.

Raser Du, Barn? I min Alder! I min Stilling! . . . Men arbejd nu paa at faa Gustav anbragt . . . ikke for din eller min Skyld, men for hans egen. Jeg er undertiden bange for, at han har sejlet paa vilde Vover i Udlandet; thi han er som jeg inderst inde en poetisk, stormbevæget Natur, men mangler det ethiske Grundlag. Gid han maa naa til Ægteskabets sikre Havn; (tager hendes Haand.) den allersikreste! Ikke sandt?

PROVSTINDEN.

Jo, den allersikreste.

FEMTE SCENE.

De Forrige. Kirstine (i Havestuedøren).

KIRSTINE.

Posten er kommen.

PROVSTINDEN.

Tak, min søde Pige. (Til Provsten.) Saa gaar vi ind. Naar Du har læst dine Breve, læser jeg Avisen højt for Dig.

PROVSTEN.

Tak, Kjære!

KIRSTINE.

Jeg har sørget for Frokosten. Men jeg vilde gjerne over til min Broders idag.

PROVSTINDEN.

Ah! De træffer maaske vor Doktor paa Vejen. Ha, ha! Er De bange for ham?

KIRSTINE.

Nej, hvorfor skulde jeg være det?

PROVSTEN
(til Provstinden).

Ikke for hidsig, mit Barn! I, kjære Kvinder, har ingen Taalmodighed.

(Provsten og Provstinden gaar ind.)

SJETTE SCENE.

Kirstine (gaar ned i Haven). **Anders Sørensen** (fra Laagen).

KIRSTINE.

Aa, Anders; jeg vilde netop over til Dig idag.

ANDERS SØRENSEN.

Saa—aa? Jeg vilde have havt fat i Gustav Læssø. Véd Du, hvor han er? (Kirstine ryster paa Hovedet.) Saa—aa?

KIRSTINE
(brat).

Har jeg Penge nok til at leve og studere fire Aar endnu i Kjøbenhavn?

ANDERS SØRENSEN.

Ne—j . . . Ja, hvis Du vil spise din Smule Kapital. Men det gaar hverken din Kurator Sognefogden eller jeg ind paa, min Pige. Du er nu bleven til det, en vakt Bondepige kan blive; det passer sig ikke for Dig at lære disse gamle Dødbidersprog.

KIRSTINE.

Det forstaar Du Dig næppe rigtig paa, Anders. Men Tak for, hvad Du sagde! Saa kan jeg laane Penge og betale, naar jeg bliver myndig.

Anders Sørensen.

Er det kvindelig talt? . . . Hør nu, Kirstine! Vi har hverken Fa'r eller Mo'r sammen, er kun sammenbragte Børn. Men da din Mo'r tog min Fa'r, saa lovede jeg hende, at jeg skulde være dig baade i Fa'rs og Bro'rs Sted. Tag nu hjem med mig og bort fra det Hus der.

Kirstine.

Jeg vil ikke se det mere. Lad mig være fri for at give dig Forklaring. Du vil ikke forstaa, hvad der tvinger mig.

Anders Sørensen.

Det kunde dog være, at jeg er ganske klog paa, hvordan det er med Dig . . . Ja, ja, Kirstine, Du har aldrig havt stor Fortrolighed til mig. Jeg er en Bonde og er stolt af min Stand, men Du har altid villet være ud over Bondestanden. Jeg har ingen Myndighed over Dig, for din Mo'r bragte de Skillinger, som gjør, at vi sidder i det, som vi gjør. Jeg siger Dig bare min Mening, den, jeg har sagt Dig saa mange Gange, at jeg er en frisindet Mand i Politik, men jeg kan ikke gaa ind paa, at Kvinder vil være ens med Mænd tværtimod Bibelens Lære . . . Ja, grin Du kuns!

Kirstine.

Det er jeg ikke i Humør til.

Anders Sørensen.

Naa—aa . . . Du vred saadan med Munden. Nu tror jeg virkelig, at Du vil græde.

Kirstine.

Kan jeg gaa over med Dig og blive hos Dig foreløbig, Anders Sørensen?

Anders Sørensen.

Det er en selvfølgelig Sag. I Gaardmandslodden derovre ligger 8000 Kroner af din Mo'rs Penge. Og alt, hvad et Bondested kan yde af Føde, det skal Du have, fordi jeg skylder din Mo'r det . . . Kognakstoddy og Portvin er Hartkornet ikke til, saa studentermæssig kan Du ikke leve.

Kirstine.

Nu kan jeg ikke bare mig for at le.

Anders Sørensen.

Ja, jeg har nu hørt, at Kvinder inde i Studentersamfundet sidder ved fyldte Bægre og med store Merskumspiber i Munden . . . Naa Du var ellers forhippet nok paa at komme derop . . . for at komme ud over Bondestanden . . . Har Du nu indsét, at den blændende, behagelige, lærde, snomilde Frue er en Hyklerske?

KIRSTINE.

Er jeg den Eneste, hun har blændet?

ANDERS SØRENSEN.

Nej, snart alle har været tossede efter hende. Men nu er Skjællene faldne fra Øjnene paa Folk her i Sognet, undtagen paa de unge Spyttegøge. For det gaar vidt om, det Rygte, at hun har tirret Gustav Læssø til at holde sine Foredrag. Han fordærver hende, og hun fordærver ham.

KIRSTINE.

Hun lammer ham paa Sjæl og paa Vilje. Han, der var saa god, som tænkte saa skarpt, han er som en Vante for hende . . . Ja, han lér ad hende, men gjør dog, som hun vil . . . Aa . . . det er forsmædeligt at tænke paa . . . Hun kan flette et Fiskegarn. Maskerne er saa fine, at Ingen kan se dem. Hun kan lokke En der ind med søde Sange . . . aa . . . saa mærker man, at Maskerne er saa tætte . . . man maa rive i dem af al Kraft . . . slide dem itu for at blive fri . . . Min Sjæl lider ved at se, hvad jeg daglig sér.

ANDERS SØRENSEN.

Stakkels Tøs! Du holder meget af . . . den Doktor.

KIRSTINE.

Nej, jeg gjør ikke, Anders. Slet ikke.

ANDERS SØRENSEN.

Naa . . . nej, det kan jo være. Men Degnen Højgaard sér og hører jo meget, og han fortæller det til Dyrlægen, som bander paa, at han skal forvare det som en stor Hemmelighed, men igaar fortalte han nede paa Kroen til min Nabo Ole Hansen, at hun gjerne saâ, at Du og Gustav blev gifte, for saa kunde hun drive sit Spil med ham friere.

KIRSTINE
(rækker ham Haanden).

Hun skal ikke komme til at kaste Sand i Øjnene paa den gamle, rare Provst, som i Forvejen sér daarligt nok. Han er en lærd . . . og en nobel Mand.

ANDERS SØRENSEN.

Lærd er han kanske paa sin Maade. Han gjør ingen Kat Fortræd. Men vi Bønder kalder ham dog et Fæ. Han gjør da heller ingen Nytte i Verden.

KIRSTINE.

I forstaar ham ikke.

ANDERS SØRENSEN.

Og han ikke os . . . Kom saa med mig, min Pige . . . Nej, gaa selv derover . . . til vort. Jeg vilde saa gjerne tale med Gustav Læssø.

SYVENDE SCENE.

De Forrige. Gustav Læssø (fra Baggrunden).

GUSTAV.

Naa, Gud ske Lov og Tak!

ANDERS SØRENSEN.

Hvad vil de Ord sige i Deres Mund?

GUSTAV.

Naa — nu er vi De's igjen! Det er det Samme. Jeg sagde «Gud ske Lov» . . . fordi jeg traf Mennesker (De sér spørgende paa ham.) . . . ja for Fanden . . . Mennesker, som ikke lugter af Jasminer (Tager dem om Livet.) Jeg kan føle Kjød, Sul, Flæsk, Fedt . . . Hvad river I Jer løs for? Lad os danse en *Pas de trois!* Dans med!

ANDERS SØRENSEN.

Nej, ellers Tak! Det er nok ikke af bar Lystighed, De træder Dansen.

GUSTAV.

Gu' er det saa. Af Glæde over at se Produkterne af vort Lands Jord, lige saa virkelige som Rug og Byg . . . Har Du nogensinde været fuld, Anders Sørensen?

ANDERS SØRENSEN.

Saadant Noget taler man ikke om i unge Kvinders Nærværelse.

GUSTAV.

Ha, ha, ha! Du skulde søge Dig en Gouvernanteplads hos en totalafholdende Herremand. Jo — gu' har Du været fuld, Anders. Da Kirstine og hendes Moder var flyttede ind derovre, og I fik den ny Lade bygget, saa var vi to efter Rejsegildet begge komne over Stregen.

ANDERS SØRENSEN.

Saadan videre godt har De det ikke.

GUSTAV.

Blot altfor godt. Jeg tiltager hver Dag i Vægt. Det er Ulykken.

ANDERS SØRENSEN.

Ja ja, da . . . Kirstine gaar nu ellers med mig nu og flytter med det Samme over til vort . . . Kunde De ikke have Lyst til at komme med?

GUSTAV.

Hør, Anders Sørensen. Tror Du, jeg bryder mig om, at Køtere gøer efter mig, og at Sjovere sender anonyme Breve til min Onkel?

ANDERS SØRENSEN.

Jeg synes nu, det er Synd at drille saadan nogle Smaakre'turer. Det kan da kun more Drenge. Og se — hvad det Brev angaar, saa er det vel kun Tossestreger.

GUSTAV.

Naa, saa skulde jeg lade mig jage bort af Vrøvl? Tror Du, jeg er en Kryster, Anders?

ANDERS SØRENSEN.

Nej, det kunde aldrig falde mig ind at tænke . . . Men jeg synes lige godt, det vilde være modigere, om De saadan med ét Tag rev Dem løs.

GUSTAV.

Kirstine — vilde De ogsaa helst have, at jeg rejste?

KIRSTINE.

Ja.

GUSTAV.

Hvorfor?

KIRSTINE.

For Deres Studiers . . . for Videnskabens Skyld.

GUSTAV.

De er en rar Pige . . . Jeg skal rejse. Men først skal Dyrlægen Ramm have en Ørefigen for sit anonyme Brev . . . Kirstine, bliv deroppe, saa længe som jeg bliver der. Tager De derfra, saa flytter jeg over til Anders Sørensen . . . Sér De, Kirstine! Naar jeg er der oppe, saa synes jeg altid, jeg er fuld. Naar De saa kommer, saa synes jeg, at jeg er ædru . . . Hør, Kirstine . . . lad mig læse Fransk med Dem i Stedet for Provstinden . . .?

ANDERS SØRENSEN.

Nej holdt! Det kunde da aldrig passe sig.

GUSTAV.

Ha, ha, ha! Bare Du var et Fruentimmer, Anders. Saa vilde jeg anbefale dig til en Billedhugger at staa Model for ham til Dydens Statue.

ANDERS SØRENSEN
(sér paa ham og Kirstine).

I to gaar og river hinanden itu.

GUSTAV.

Ja, jeg bringer Ulykke med mig. Jeg skal ogsaa nok forsvinde . . . Men først vil jeg forarge,

ægge, bringe til Raseri det hele Sogn med tilhørende Annex. Ha, ha . . . De lér, Kirstine! Der er et Ord, som brænder Dem paa Læben . . . naa . . . naa . . . naa . . . hvad vil De sige?

KIRSTINE
(mander sig op).

Erasmus Montanus!

(Løber gjennem Laagen.)

GUSTAV.

Hun er ikke dum, Anders.

ANDERS SØRENSEN.

Du har det ikke godt . . . Flere Gange har Du sagt, at Du tidt havde fundet Fristed ovre paa Søren Andersens gamle Gaard. Kom Du derover, naar Du vil. Jeg er kun et enligt Mandfolk, men Du skal faa Ro og Fred der . . . Kirstine! Kirstine!

KIRSTINE
(ved Laagen).

Ja.

ANDERS SØRENSEN.

Nu maa Du sige Farvel til Provstens. Ellers siger de, at Du er en Bondetøs. Og det er jo i de senere Aar blevet det Værste, de kan sige til Dig . . . Nu gaar jeg, saa kommer Du over til

vort . . . Vær nu «Frøken», saa længe Du har Noget at gjøre deroppe, tag Doktoren under Armen og gaa op og spis Frokost, kom saa derover . . . helst maatte I komme begge to.

GUSTAV.

Anders har Ret . . . Maa jeg byde Dem min Arm, Kirstine?

KIRSTINE.

Nej Tak . . . For De gjør Nar ad mig.

(Anders Sørensen ud gjennem Havelaagen. Kirstine og Gustav én for én gjennem Havedøren.)

OTTENDE SCENE.

Hofjægermesteren. Ramm. Højgaard (fra Baggrunden).

RAMM.

Vi kan godt raadslaa her . . . De æder Frokost deroppe.

HOFJÆGERMESTEREN.

For sent for de to gode Mænd . . . for tidlig for mig . . . Middelstanden er Mellemproportionalen . . . Ja, det er nu Mathematik, som jeg mindes fra Kadetakademiet . . . Men jeg har diskuteret for meget . . . hvorfor er jeg egenlig kommen ind i denne Have? . . . Det var jo ikke mig, der skulde

besørge det . . . Det var jo Dem, min gode Dyrlæge, som skulde vise List og Flegma, som en gammel Komedie hed . . . Ja, det var i de Dage, da man kunde lære Noget af Theaterplakater . . . og Sligt.

HØJGAARD.

Ja, Verden er jo ikke mere, som den har været før, Deres Højvelbaarenhed.

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa—aa? Men jeg retter mig ikke efter Verden. Her paa Lindegaards Gods skal jeg vise den, at jeg er akkurat den Samme, som jeg var, da jeg var ung Dragonlieutenant.

HØJGAARD.

Ja, naar bare Menneskene altid vilde tænke saaledes.

HOFJÆGERMESTEREN.

De Fleste af dem er bestemte til at lyde . . . ikke tænke paa andet end paa at lyde.

RAMM.

Den er jeg med paa, Deres Højvelbaarenhed. Man skal ikke tænke ud over sin Gjerning. Jeg skal tænke paa syge Bæster, Højgaard paa sine utuskeagtige Skoleunger, og Hr. Hofjægermesteren

. . . ja, hvad Fa'en skal Hr. Hofjægermesteren nu tænke paa?

HOFJÆGERMESTEREN.

Lad De mig om det, min gode Dyrlæge. Men nu er det dette herre, som vi skal tænke paa . . . De dekorerer min Have til Vauxhall . . . *Bien!* Det har jeg lovet Provstinden. Men saa maa hun føres sammen med ham, den Doktor, hendes hm . . .

RAMM.

Stif-Plejesøn. Og saa skal Provsten gribe dem.

HOFJÆGERMESTEREN.

Vel forstaaet . . . i en *tête-à-tête*. Men Ridderlighed skal til, forstaar De? Provstinden skal være uskyldig. Kun Doktoren skal være den Skyldige i denne *tête-à-tête*. Véd de gode Mænd, hvad en *tête-à-tête* er?

RAMM.

Næ—æ—!

HØJGAARD.

Jo—o.

HOFJÆGERMESTEREN.

Godt, min gode Skolelærer . . . saa kan De senere forklare Dyrlægen Ordets sande Betydning.

Hvorfor gnider De Dem i Hænderne, gode Dyrlæge?

RAMM.

Af Glæde over Deres Højvelbaarenheds Omsorg for Egnens Moralitet og Religion.

HOFJÆGERMESTEREN.

Hm. Moderér Deres Gestus lidt, hvis jeg skal tro, at De mener, hvad De siger . . . Naa, De og den gode Lærer der faar samme Mad som vi Andre . . . kan ogsaa blive lidt ved Bordet . . . men efter fjerde Ret maa De sørge for Lampernes Ophængning; kommandere Tjenestefolkene, det kan De. Jeg anerkjender Deres Situation, som er midt imellem disse Folks og min. De skal faa Champagne bragt ud . . . selv Kaffe og Likør. Saa kan jeg da ikke gjøre mere. Vel? Af Princip er jeg ikke udemokratisk . . . Men jeg taler og diskuterer for længe . . . Hvor blev min Tjener af? . . . Jeg har jo Indbydelseskortet her . . .

RAMM.

Gud véd, om Deres Højvelbaarenheds Tjener Jørgen ikke faldt ind i Kroen under Diskussionen.

HOFJÆGERMESTEREN.

Den Slubbert. Han skal faa min Myndighed at føle . . . Jeg kan jo dog ikke, saadan som

f. Ex. en af de to gode Mænd rende ind i egen Person og invitere . . . og maaske udsætte mig for at blive refuseret.

RAMM.

Aa . . . jeg skulde med Fornøjelse paatage mig en Tjeners Skikkelse blot for at observere Ansigterne deroppe.

HOFJÆGERMESTEREN.

De er altsaa Filosof. Det lider jeg, at De higer opad. For Veterinærvæsenet er dog ingen rigtig kristelig Videnskab.

RAMM.

Nej, det er netop det, den ikke er. Det er dog mageløst, saa Hr. Hofjægermesteren tænker dybt.

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa—aa? Ja, mens jeg i sin Tid laa i Garnison i Slagelse, havde jeg megen Tid at ofre til saadan . . . mere filosofiske Tankegange . . . Men den Æsel til Jørgen, som ikke kommer! Han maa straffes.

RAMM.

Kunde Deres Højvelbaarenhed ikke overlade Straffen til hendes Naade, Hofjægermesterinden?

HOFJÆGERMESTEREN
(nikker).

De er ikke fri for at have Ideer, min gode Dyrlæge. Jeg faar ikke Tid til at tænke paa den Knægt, nu . . . da . . .

RAMM.

Da Hofjægermesteren er saa opfyldt af at hævde Ægteskabets Hellighed og Egnens Moral.

HOFJÆGERMESTEREN.

Hm — saa —? Lad os nu ikke overdrive. Jeg giver kun mit Bidrag til Moralen . . . og Sligt . . . Kunde De for Resten ikke, gode Skolelærer, overbringe det Indbydelseskort og bringe Svaret? De, som Provstens Inférieur, vilde lettere kunne modtage en Refus paa mine Vegne . . . og De maa jo ogsaa i al Beskedenhed kunne gjøre Observationer lige saa vel som Dyrlægen.

HØJGAARD
(sér paa Ramm).

Ja — men . . .

RAMM.

Hofjægermesteren er en Mand med Takt. Stik Du af, Degn, og fortæl os, hvad for Ansigter de sætter op.

HØJGAARD.

Ja, men . . . jeg har da ogsaa min Smule Værdighed at hævde. For ligefrem Tjener kan jeg da ikke gjøre mig til . . . Jeg maa jo dog ogsaa tænke paa, hvad Venstrefolket her i Sognet vil sige.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ha, ha. Meget vel . . . hvad, min gode Dyrlæge. Jeg skal løse Dem ud af Kniben. Sig bare: Hofjægermesteren mødte mig *en passant*, kunde ikke finde sin Tjener, sagde saa til mig: Gode Ven. De skal dog ind i Præstegaarden . . . og hans Højvelbaarenhed vilde gjerne have et Svar strax, gjør mig den Vennetjeneste . . . etc. . . . Saa kan De jo sige et Par Ord om, at hans Højvelbaarenhed ikke er hovmodig af sin Rang, men agter ethvert Menneske, der værdig indtager det Trin paa Samfundsstigen, som Vorherre har sat ham paa.

RAMM.

Ja, stik Du bare den ud, Degn. Den er god.

HØJGAARD.

Det er den.

(Gaar ind.)

HOFJÆGERMESTEREN.

Det forekommer mig, at De er Lærer Højgaard en Del overlegen, min gode Dyrlæge.

RAMM.

Høg over Høg, sa' Kjællingen, hun piskede sin Kat . . . Men gid nu den gode Sag maa sejre, Deres Højvelbaarenhed.

HOFJÆGERMESTEREN.

Hvilken Sag, min brave Dyrlæge?

RAMM.

Gid den søde Provstinde maa reddes . . . og falde i de rette Hænder. Skal vi forene vore Ønsker og Bønner derom?

HOFJÆGERMESTEREN.

Hm, hm! Jeg kan tale fortrolig med Dem til et vist Punkt. Men saa hører Fortroligheden op, gode Dyrlæge.

RAMM.

Jeg skal træffe Punktet. Der er Degnen.

HØJGAARD
(kommer).

De modtager Indbydelsen.

RAMM.

Hvad Slags Ansigter satte de op?

HØJGAARD.

Egenlig slet ingen . . .

HOFJÆGERMESTEREN.

Provstinden lærte noget Diplomati af mig, mens hun var Gouvernante der oppe hos mig. God Morgen!

(Gaar ud.)

HØJGAARD.

Bare der ikke kommer noget galt ud af den Situation, vi er med til at lave.

RAMM.

Den bliver histaarisk, Du gamle Pædagog! Men jeg skal nok sørge for, at det Hele ender i Vrøvl og til Grin for Menigheden.

FJERDE AKT.

Parti af Herregaarden Lindegaards Have. I Baggrunden Hovedbygningens Gavl med en dobbelt Glasdør ud til Haven. Kristian den Fjerdes-Stil. Til hver Side i Mellemgrunden to Pavilloner med aabne Døre ud mod Tilskuerne. Loftslamper, Kanapé med rundt Bord foran. Hvidmalede Stole med forgyldte Riller, blomstret Møbelsirtses Betræk. Bag dem, til begge Sider Træer og Buskadser.

FØRSTE SCENE.

Ramm og **Højgaard** paa hver Side inspicerende **Karle** og **Piger,** som hænger kulørte Lamper op i Træer og Buske.

RAMM
(fra højre Side).

Saa! Nu er det godt. Nu kan I tænde. (Over til Højgaard.) Er Du ikke snart færdig, Du Spanskrørsgeneral?

HØJGAARD
(fra venstre Side).

Færdig? . . . Ja—a. Næ—j. Jeg synes ikke, at mine Lampers Linjer gaar parallele med dine.

RAMM.

Det er beundringsværdigt, at Du efter saa mange Aar har bevaret saa meget af din Mathematik. Du kan ellers være rolig. Naar de har ædt af deroppe, er de saa kæfrede, at alle Linjer løber sammen eller fra hinanden for deres Øjne. Især naar Elskov og Jalousi blusser op hos den gamle Hofjæger. (De mødes midt paa Scenen. Ramm undersøger Lampernes Ophængning til venstre.) Ja, Gud skal vide, at det er skidt gjort, men det er dog for godt til alle de Oddere deroppe.

HØJGAARD.

Aa, Du skal altid være saadan en Pessimistiker. Vi to blev jo ved Bordet, lige til Desserten kom, sammen med Egnens Honoratiores. Nu har jeg været Skolelærer og Kirkesanger her i 26 Aar, men tror Du, at Hofjægermesterens Svigerfader, Baronen, havde givet Folk i vor Stilling Plads ved sit Bord? Man kan ikke forlange, at alle Mennesker skal blive demokratiske i en Snup. Jeg er moderat og nøjes med det besindige Fremskridt.

RAMM.

He, he! Jeg skal ikke nægte, at hvis jeg var en større Hartkornsbesidder, vilde jeg behandle Dig som en stor Schuft . . . At Du taalte,

hvad Hofjægeren bød Dig, da vi sad og sloges med Benene i de forbandede Karper, efter at vi havde bidt Tænderne itu paa de Satans smaa haarde Kartofler i Suppen.

HØJGAARD.

Det var Kastanjer. Hvad er det ellers for Sludder? Hofjægermesteren og jeg er kommen hinanden meget nærmere, siden han tog mig med i den moralske Sammensværgelse mod det forargelige Forhold mellem Provstinden og . . .

RAMM.

Naa—aa? Det var altsaa i Egenskab af fortrolig Ven, at han raabte til Dig, som om Du rangerede med hans Tjenere Jørgen og Ole, at Du skulde krybe op og lukke det øverste Vindue, fordi det trak i Nakken paa ham?

HØJGAARD.

Ja, men jeg lukkede det, Skam, meget lumskelig paa Klem. Trækken blev meget værre. Men han mærkede det ikke; saa ivrig var han i at snakke med Provstinden.

RAMM.

Ja — og Doktoren i Blæksprutter og Bændelorme saâ ud, som om hans Ansigt var den bare Sagovælling.

HØJGAARD.

Ja, og Provsten talte ikke med Hofjægermesterinden, men sad og lod Øjnene svømme som Æg i Kjørvelsuppe; og hun saâ ud, som hun havde drukket Mælkevalle i fjorten Dage... Men lad os nu holde op med Satiriskhed og være gode Mennesker ... Ja, det er sandt: Forpagter Flinks Frue spiste Sauce med Kniven, og det var Hofjægermesteren knusende gal over ... Men nu maa de snart være færdige. Skal vi lade Folkene tænde Lamperne?

RAMM.

Ja vel. (Til Folkene.) Blus paa Fyrene!

EN KARL.

Men det er jo hel dagslyst.

RAMM.

Ja for Dig, men ikke for Folk, der har fået Kæfer i et højvelbaarent Hus. Der er Forskjel paa Folk, Du Søn af Per Ol'en i Snaddinge.

(Folkene lér.)

HØJGAARD.

Du er gal. Jeg kan strække mig vidt, men Socialist bliver jeg aldrig. Kommer det saa vidt, at Socialisterne faar Overtaget, saa stemmer jeg mig mod Tidens Strøm.

RAMM.

Det er slemt for den arme Strøm, og for Dig med, Degn.

HØJGAARD.

Du . . . Dyrlæge . . . Jeg har reddet en halv Flaske af den Likør, som de drikker til Kaffen, og som nu skal stilles op i Lysthusene . . . Og der staar Champagne i den Pavillon dér. Likøren hedder Kakao.

RAMM.

Det véd jeg s'gu nok. Kom med Flasken. (De drikker af den og nikker til hinanden.) Ja, ja. Saa længe den Flaske varer, er jeg konservativ og aristokratisk . . . Saa, nu mørkner det . . . Der har vi Banden. Af Vejen, Folk!

(Folkene ud til hver Side, Ramm og Højgaard bag hver sin Pavillon.)

ANDEN SCENE.

Tjenerne aabner Fløjdørene i Hovedbygningen. En Fanfare blæses. **Hofjægermesteren** med **Provstinden**. **Provsten** med **Hofjægermesterinden**. **Birkedommeren** med **Kaptejnens Frue**. **Kaptejnen** med **Baronesse Henck**. **Gustav Læssø** med **Forpagterens Frue**. **Forpagteren** med **Birkedommerens Frue**. Flere **Herrer** med **Damer** under Armen.

ALMINDELIGT RAAB.

Nej, hvor det er nydeligt!

FORPAGTERENS FRUE.

Det var ligesom man var kommen lige lukt ind i Tivoli.

HOFJÆGERMESTEREN
(til Provstinden).

De véd, at hun har været Mejerske paa Hovgaard i sin Tid. Hm!

PROVSTINDEN.

De er en Mester i Overraskelser.

HOFJÆGERMESTEREN
(til sin Hustru).

Er Du fornøjet, min Engel?

HOFJÆGERMESTERINDEN.

Nej . . . Ordinært!

HOFJÆGERMESTEREN
(til Provstinden).

Hvad mener De?

PROVSTINDEN.

Nydeligt. Nu skumrer det . . . Dejligt.

(Synger.)

Øm er Fuglens Trille
i det friske Krat,
yndig er den milde
lyse Sommernat.

PROVSTEN.

Bravo, Eliza!

HOFJÆGERMESTERINDEN
(til Provstinden).

Tag Dem i Agt, min Gode. I Deres Alder maa man skaane Stemmen. Aftenduggen sætter sig saa let paa dens *timbre*. — For Resten er de lyse Nætter hørt op. (Til Provsten.) Ikke, Deres Højærværdighed?

PROVSTEN
(adspredt).

Jo, Deres Naade.

HOFJÆGERMESTEREN
(til Provstinden).

De kjender jo min kjære, trofaste Hustru. Hun har en Svaghed for at være pikant. (Højt til Selskabet.) Mine Damer og Herrer! Jeg beder Dem tage til Takke . . . beder Dem sprede sig efter Behag i de dunkle Gange . . . he . . . he! Der staar Likører og Sodavand serverede i de forskjellige Løvhytter . . . *à discrétion*.

HOFJÆGERMESTERINDEN
(til ham).

Udtryk fra Restauranter!

HOFJÆGERMESTEREN
(til hende).

Der er saa Faa, der forstaar det, min Engel. (Til Birkedommeren.) Kan der være nogen Brandfare ved alt dette herre, tror De?

HOFJÆGERMESTERINDEN.

Det var endelig et fornuftigt Spørgsmaal, min Gode? Hvad, Hr. Birkedommer?

BIRKEDOMMEREN.

For Gaarden? . . . Nej, næppe for den. Men, som Deres Naade sagde: De lyse Nætter er forbi, og det bliver køligt . . . For de unge Menneskers Vedkommende . . . for Brandfaren i Hjertet . . . he . . . he . . . kan ingen Øvrighedsperson indestaa.

HOFJÆGERMESTERINDEN.

Hm . . .! Hvor er min Søster, Baronesse og Stiftsdame von Henck.

BARONESSEN.

Her, min Søde.

HOFJÆGERMESTERINDEN.

Vi gaar ind, Thekla.

BARONESSEN.

Ja, min Søde.

KAPTEJNEN
(bukker for dem begge).

Deres Naader!

(Hofjægermesterinden og Baronessen op i Hovedbygningen. Gjæsterne ud til begge Sider.)

TREDIE SCENE.

Ramm og **Højgaard** (mødes midt paa Scenen).

HØJGAARD.

Jeg har mere af den sorte Likør.

(Rækker ham Flasken.)

RAMM.

Skaal, Degn! Ja, Hofjægeren har jo fritaget Selskabet for alle Ceremonier (drikker.) . . . Jeg har levnet lidt til Dig.

HØJGAARD.

Du er en Gris. Hofjægermesterinden var vred.

RAMM.

Ja, ædende gal.

HØJGAARD.

Man kan ellers godt se paa hende, at hun er en født Baronesse.

RAMM.

Ja, hun knejser som en Kat med et Aalehoved. Og naar hun vender Ryggen til, saa sortner det helt hen ad Vejen.

HØJGAARD
(drikker).

Du, Ramm . . . jeg har Samvittighedsnag. Vi agerer Spioner . . . Intriganter . . . spiller en foragtelig Rolle i Aften.

RAMM.

Inte i Aften mere end ellers.

HØJGAARD.

Naar jeg tænker paa de yngre Skolelærere, som er saa ideale med deres Politik og Pædagogik.

RAMM.

Det gaar over med Alderen ligesom Kattekillingernes Krumspring. Naar dine Kolleger faar lige saa meget Fedt om Ribbenene som Du, saa melder de sig bort fra Folkethinget og bliver Medlemmer af Ædethinget . . . Kan Du ellers faa Noget ud af Hofjægermesterens Sludder?

HØJGAARD.

Vi skal jo staa her . . . og være Vidne til . . . og passe paa . . .

RAMM.

Paa hvad?

HØJGAARD.

Paa det Kissemisseri mellem Provstinden og Doktoren.

RAMM.

Ja, for at han selv kan komme til at kissemisse, den gamle Dragon! . . . Men det er Grin. Bare jeg havde helliget mig til Politiets Tjeneste i sin Tid! Det er saa morsomt at faa Folk i Fedtefadet. Men jeg er blød af Hjerte. Naar jeg havde numset dem, vilde jeg helst lade dem løbe.

HØJGAARD.

Du har Rævestreger for.

RAMM.

Hofjægeren har instrueret mig, men jeg laver nu min egen Instrux. Han skal faa en lang Næse. Du véd, jeg kan lave andre Folks Haandskrifter efter.

HØJGAARD.

Ja, Du kan skrive mit Navn, saa jeg tror, at jeg selv har skrevet det.

RAMM.

Her er to Visitkort . . . Dér . . .

HØJGAARD
(læser).

Provstinde Eliza Læssø ... Dr. Gustav Læssø.

RAMM.

Læs paa den anden Side.

HØJGAARD
(læser).

Mød mig uden for Pavillonen til venstre Kl. $10^3/_4$... Ja det ligner Provstindens engelske Skrift ... Og her ... Ja, der staar det samme ... Ja, det er, Skam, Gustav Læssøs Haand ... Du er et Bæst.

RAMM.

Tak i lige Maade.

HØJGAARD.

Du kunde blive Kjæltring og Vexelforfalsker hvad Øjeblik det skulde være.

RAMM.

Nu lyder Hofjægerens Ordre paa, at naar det Møde kommer i Stand, saa river jeg en Svovlstik af, og saa kommer han først med Provsten, og saa kommer Selskabet med Fakler og overrasker dem. Det har Du nu ikke for-

staaet . . . Du besørger Billetterne til de Paagjældende.

HØJGAARD.

Nej . . . det gjør jeg ikke, for det er en Falsum.

RAMM.

Pyh . . . Du har nok faaet Opstød af Retskaffenhed efter den søde Likør, Du huggede fra Hofjægeren . . . Naa, følg din Samvittigheds Bud . . . Der kommer Kammerpigen Annette. Hun gjør det s'gu med Glæde.

FJERDE SCENE.

De Forrige. Annette.

RAMM
(danser hen mod hende, tager hende om Livet og synger).

Til alle smukke Pigers Ros og Ære,
Didelomdejdom, Didelomdom!
skal denne skjønne Vise digtet være,
Didelomdejdom, Didelomdom!

ANNETTE
(river sig løs).

Nej, Dyrlægen er virkelig altfor gal. Jeg anraaber virkelig om Skolelærerens ridderlige Beskyttelse.

RAMM.

Hvor skal De hen, mit søde Lam, i denne skjønne Aftenstund?

ANNETTE.

Det skulde De bare vide.

RAMM

(tager Flasken fra Højgaard).

Sig mig det . . . Saa skal De faa en sød Snaps.

ANNETTE.

Pyh! ikke andet end det. Naar man tjener paa saadant et Sted, saa render man ikke langt for en Smule Kakao eller Curaçao. Naar vi har rigtig adelige Fester, saa faar vi en Kognak fra Fredrik den Sjettes Tid . . . Uh, men De skulde vide, hvor Hofjægermesterinden er gal i Aften.

RAMM.

Saa, saa! Fortæl mig Noget om det. Jeg trænger altid til Kanel paa Risenvællingen. Naa, hun er saa gal?

(Gnider sig i Hænderne.)

ANNETTE.

Naa da! Hun gav mig Ordre til at liste mig om og tage Likørflaskerne bort fra Lyst-

husene, for, sagde hun: Jeg vil ikke have berusede Mandspersoner i mit Hus. Og hun véd, at naar Hofjægermesteren bliver kæfrig, saa føler han, at han er Mand i Huset . . . Naa og saa skjældte hun Søsteren . . . hende Stifts-Thekla ud, fordi hun havde tilladt, at Kaptejnen lagde sin Haand paa hendes . . . Som om det kunde more noget Mandfolk at røre ved saadant et Stykke gammelt Læ'r!

RAMM.

Aa . . . jo . . . i en snæver Vending tager man, hvad man kan faa.

ANNETTE.

Ja, men saa tudede jo Stifts-Thekla, saa det var noget mageløst og sagde, at aldrig havde Nogen beskyldt hende for Uanstændighed, og saa skjændtes de videre paa Tysk, for egenlig stammer de nok fra Holsten, og saa sagde Hofjægermesterinden Noget, som jeg kunde forstaa, for hun sagde: Ich sind unglücklich . . .

HØJGAARD.

Høj . . . Nej. Ich bin unglücklich. Ich bin, du bist, er ist, wir sind, ihr seid, sie sind.

ANNETTE.

Ja, det er natyrligvis rigtig, naar Skolelære-

ren siger det, men saa vidtløftig tog Hofjægermesterinden og Stifts-Thekla det nu inte. For de omfavnede hinanden til Forsoningsfest . . . det vil sige: Stifts-Thekla kunde jo inte naa til at spænde om Søsteren.

RAMM.

Saa nu fik man da det at glæde sig over. Hør, mit Lam, kan De redde lidt af den Likør, som De lister fra Bordene, til os to.

HØJGAARD.

Jeg maa tage Afstand fra Dig, Ramm.

ANNETTE.

Gud, Hr. Dyrlæge! Tror De, at jeg er et utro Tyende?

RAMM.

Nej . . . Hør, mit søde Lam . . . tror De, at De kunde levere dette Visitkort her til Provstinden . . . og det der til Doktor Læssø? . . .

ANNETTE
(undersøger Kortene).

Hvad er'et De siger, Hr. Dyrlæge? Bliver der Sjov . . . det, De véd nok . . . saadan en Scene . . . hvad?

Ramm.

Ja, det kan De bede alle Lindegaards Katte rive Dem paa . . . De skal mødes her, gribes, straffes i hele Selskabets Nærværelse. Min Ven Degnen skulde egenlig overlevere Kortene, men han mener, at hans gejstlige Stand og underordnede Embedsforhold til Provsten forbyder ham det.

Annette.

Jeg vil saa uhyre gjerne gjøre det. For, mens Provstinden var Gouvernante her, saa løb hun jo snart med Hofjægermesteren og snart med ham, De nu kalder Doktor Læssø, og hun var dog ikke andet end et Tyende, men overfor os andre skulde hun altid være saa moralsk, at hun meldte en Tjener, naar han, bare for Sjov, kyssede en anden En. Ja, saa skal jeg virkelig redde noget Likør til Dem. For den Historie bliver storartet.

(Ud.)

Højgaard.

Der er ikke Spor af Samvittighed i Dig.

Ramm.

Det har jeg for min Villighed, fordi jeg skaanede din Smule Samvittighed. (Lytter og ser ud.) Pst . . . pst . . . Der er s'gu Hofjægeren med Provst-

inden. Han sér ud som han var sminket. Han har reddet Noget af sin egen Likør, inden Annette kom. Han maa have glemt, at vi er her. Kom! Der bliver Extra-Spænd.

(De skjuler sig bag Pavillonen til højre.)

FEMTE SCENE.

Ramm og **Højgaard** (skjulte). **Hofjægermesteren. Provstinden.**

HOFJÆGERMESTEREN.

Men Herre Gud . . . hvorfor vil De herhen? Kjære Frue, vi talte jo saa uforstyrret i de mørke Gange.

PROVSTINDEN.

Jeg elsker helt, fuldt, stærkt Lys.

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa lad os gaa ind i en af Pavillonerne. Der er jo Lamper.

PROVSTINDEN.

Nej, nej. Lad os sætte os paa Bænken der. I fuldt Lys tør jeg have en *tête-à-tête* med min gamle Husbond.

HOFJÆGERMESTEREN
(gjør et lille Spring).

Som dog er ung endnu. He—? Men har De glemt, at jeg allerede for Aar og Dag siden . . .

PROVSTINDEN.

Da vi kjørte sammen i den Gig . . . eller Cab? Nej, det har jeg indkasseret i min Erindring. Ha, ha, ha!

HOFJÆGERMESTEREN.

Den Gang lo De ikke, men De forstod mig.

PROVSTINDEN.

Nej, jeg forstod Dem ikke, derfor lo jeg ikke. Først nogen Tid efter lo jeg.

HOFJÆGERMESTEREN.

Og giftede Dem.

PROVSTINDEN.

Ja.

HOFJÆGERMESTEREN.

De kan tænke Dem, hvor det smertede mig.

PROVSTINDEN.

Stakkels Hr. Hofjægermester!

HOFJÆGERMESTEREN.

Og nu gjør De mig Sorg igjen.

PROVSTINDEN.

Er Deres Saar ikke groet sammen endnu?

HOFJÆGERMESTEREN.

Det sker aldrig . . . Men lad os tale Alvor. Véd De, min Frue, at De er kommen i Folkemunde, og det endda meget stærkt i den senere Tid?

PROVSTINDEN.

Det skal jeg, efter Sigende, have været for flere Aar siden, takket være Dem — min forrige Principal.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ja, men nu er det meget værre.

PROVSTINDEN
(lér).

Ih, bevares vel!

HOFJÆGERMESTEREN.

Ja, den Gang spaserede De meget med mig . . . i mine egne Skove! Men nu spaserer De akkurat paa samme Steder med Deres . . . Deres . . .

PROVSTINDEN.

Med min . . . hvad?

HOFJÆGERMESTEREN.

Ja, hvad Fanden skal jeg kalde ham . . . Deres Pleje . . . søn . . . Stif-Neveu . . .

PROVSTINDEN.

Gustav? Naa—aa! Ja, vi afhandler videnskabelige . . . dybe . . . Verdensproblemer . . . Jeg arbejder paa hans Omvendelse fra en immanent til en transcendent Verdensopfattelse.

HOFJÆGERMESTEREN.

Mon? . . . Saa—aa? Naa, det naar De s'gu nok, for . . . naa ja . . . disse Omvendelsesprækner, dem holdt De ogsaa for mig i sin Tid. De vilde ogsaa omvende mig.

PROVSTINDEN.

Saa? Det husker jeg ikke. Til hvad?

HOFJÆGERMESTEREN.

Ja, hvad Fanden var det nu til? . . . Det var til saadant Noget som den fri Kjærlighed . . nej . . . for det kunde endda være det Samme . . . . Nej, det var til den fri Tanke . . . Og den Gang var den jo ikke saa fordømt politisk som nu. Nu siger jeg: Leve den bundne Tanke!

PROVSTINDEN.

Har det kostet Dem aandelige Kampe at naa til det Resultat?

HOFJÆGERMESTEREN.

Hør, gjør nu ikke Nar ad mig, Frue? Har en større Hartkornsbesidder Tid til saadant Noget som aandelige Kampe? Nej, som gammel Militær med Afskedspatent som Ritmester lystrer jeg Autoriteterne. Naar Kongen siger: Leopold Stauenburg — den og den Politik skal Du følge — saa retter jeg mig, tager til Huen og siger: Vel, Deres Majestæt! . . . Naar Sjællands Biskop, som Kongen har sat til Chef for Troen, siger: Hr. Hofjægermester . . . eller Deres Højvelbaarenhed . . . eller hvad han nu vil sige . . . Det og det er De saa venlig at tro paa, saa hilser jeg . . . men civilt . . . og siger: Ja vel. Det maa Deres Højærværdighed . . . eller mulig Deres Excellence . . . forstaa bedre end jeg . . . Men at De vil lade Dem omvende til den fri Kjær . . . eller den fri Tanke af saadan en Doktor i Tarmeskraberi, det ærgrer mig.

PROVSTINDEN.

Men det er jo mig, der vil omvende ham.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ja Tak. Men det endelige Resultat bliver

dog Noget, som vil være mig yderst ubehageligt. Kort sagt . . . den Pleje . . . Neveu generer os . . . Dem . . . mig . . . Provsten . . . Menigheden . . . Egnen i allerhøjeste Grad.

PROVSTINDEN.

Hvorfor generer han nu f. Ex. Dem, Hr. Hofjægermester?

HOFJÆGERMESTEREN.

Fordi . . . fordi . . . fordi De er . . . er saadan en Sankt-Hans-Orm.

PROVSTINDEN
(kaster sig leende ned paa Bænken).

Hvad? . . . Er jeg nu en Sankt-Hans-Orm?

HOFJÆGERMESTEREN.

Naa, det er vel noget Sludder . . . en af de Metaforikere, som jeg lærte paa Landkadetakademiet af V. A. Borgens «Danske Stiløvelser». De er naturligvis antikverede. Men i Realiteten har jeg Ret.

For De sprutter og gnistrer, og værst i Mørke. Det var ogsaa mørkt, da vi kjørte i Cab . . . Ja, se nu har De holdt op med at le og sidder ganske dvask, og her er temmelig lyst. Men der sprutter Gnister af Dem. Og det kan jeg ikke holde ud. Eliza . . . De vil ikke anden Gang

bringe mig til Raseri. Nu har jeg Mod, som da jeg var ung Lieutenant . . . Har De Mod?

(Breder Armene ud.)

PROVSTINDEN.

Herre Gud — bliver De ved at tro, at jeg kan erobres ved et Kavalleri-Chok?

HOFJÆGERMESTEREN.

Nej, nej, nej . . . ved Blidhed! — Eliza —.

PROVSTINDEN.

Saadan maa De ikke kalde mig.

HOFJÆGERMESTEREN.

Men det faar den . . . den Doktor jo Lov til. . . . Ak, naar man som jeg har været gift i nogle og tyve Aar med . . . med . . .

PROVSTINDEN.

En Ætling af en af Landets ældste Familier, som bragte Dem 800 Tønder Land . . .

HOFJÆGERMESTEREN.

Ja, ikke sandt . . . saa føler man Trang til en virkelig Kvinde.

PROVSTINDEN.

Og gjør af Desperation sin Gouvernante en Kjærlighedserklæring i en Enspændervogn.

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa—aa? Jeg kan ogsaa være spydig . . . Saa gifter samme Gouvernante sig med en Præst, der er ældre end jeg.

PROVSTINDEN.

De maa ikke smigre Dem selv. De tror, det var et *pis-aller* for at slippe for at blive Deres Favorit . . . Nej . . . Jeg trængte til et Liv i Ideer.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ideer? . . . Dem havde De s'gu nok af i Forvejen . . . Eliza . . . jeg erklærer, at jeg elsker Dem.

PROVSTINDEN.

Det er altid efter en god Middag, at De bliver forelsket.

HOFJÆGERMESTEREN.

En Mand i en modnere Alder, som lever lidt stærkt, kan jo dog ikke du til stort om Formiddagen . . . Sig De bare Vittigheder; jo flere De siger, desto mere optænder De mig. Vil De have, at jeg skal knæle for Deres Fod, som om jeg var Sekondlieutenant? (Vil knæle.) Av for Fanden!

PROVSTINDEN.

Nej.. Fang mig hellere, om De kan. Lad

os løbe rundt om Bordet som i gamle Dage i Spisestuen deroppe, mens hendes Naade sov.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ja, min S'æl. (Han løber efter hende rundt om Bordet, kan ikke naa hende. Hun farer ud i Haven til venstre Han puster.) Nej, jeg kan ikke. Satan til Fruentimmer! (Sætter sig paa Bænken.) Hun gjør En umoralsk . . . Jeg glemte jo . . . Aa fy, aa fy! Føj! Jeg skulde have ventet, til den Doktor var væk. — Aa — jeg Bæst! Asen!

SJETTE SCENE.

Ramm. Højgaard. Hofjægermesteren.

RAMM.

Kaldte Deres Højvelbaarenhed?

HOFJÆGERMESTEREN.

Hvad vil De? Hvorfor er De her?

HØJGAARD.

Efter Ordre.

HOFJÆGERMESTEREN.

Begge To, min S'æl!

HØJGAARD.

Efter Ordre.

HOFJÆGERMESTEREN.

De har hørt og sét . . .?

RAMM.

Ikke det Bitterste, Deres Højvelbaarenhed.

HOFJÆGERMESTEREN
(tager sig til Panden).

Hvad var det nu for en Ordre, jeg gav Dem . . . Naa, naa, naa . . . Hm, da man var i Tjenesten havde man Underofficerer, der huskede saadant Noget. Nu er man overladt til sig selv.

RAMM.

Jeg skal være Deres Adjudant . . . for véd De hvad, en Dyrlæge ved et Dragonregiment er dog mere end en Korporal . . . De Billetter, som Deres Højvelbaarenhed vilde have besørget . . . af dem er den til Doktoren besørget, men Budet har ikke kunnet naa Provstinden, for hun løb jo.

HOFJÆGERMESTEREN.

Hm! Naa det saâ De? Ja, hvorfor mon hun løb?

RAMM.

Ja — og saadan i fuld Galop med et Fodskifte som et af Daakidene i Deres Dyrehave . . . Ja, jeg kan ikke begribe, hvorfor hun løb.

HOFJÆGERMESTEREN.

De heller ikke, min gode?

HØJGAARD.

Næ—j. Nej.

HOFJÆGERMESTEREN.

Er det vist . . .?

RAMM og HØJGAARD.

Det er det.

HOFJÆGERMESTEREN.

Bliv saa bare paa Deres Post. Jeg vil personlig staa uden for det Hele. Men naar de . . . De véd nok, er komne til et vist Stadium — De forstaar . . .

RAMM.

Brillant!

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa stryger De en Tændstik af som Signal. Saa kommer jeg og Provsten . . . saa lidt efter hele Selskabet . . . og saa . . . her foran Pavillonen der . . . Og saa . . .

RAMM.

Fuldbyrdes den moralske Dom over de Syndige.

HOFJÆGERMESTEREN.

Over den ene af dem . . . hm! Paa Provstindens Hoved maa der ikke krummes et Haar. Doktoren skal være Buk, hun et lille Lam. Hør, Dyrlæge! De er en gammel durkdreven Mikkel Ræv.

RAMM.

Ak nej, Hr. Hofjægermester. Jeg har Intet at skaffe med Skovens vilde Dyr. Jeg holder mig til det tamme Fæ i Gaard og Stald og Stuer.

HOFJÆGERMESTEREN.

Nu — *eh bien!* Gott befohlen.

(Ud til venstre i Baggrunden.)

HØJGAARD

(til Ramm).

Bare ikke dette ender med en Ulykke! Provsten er dog min Overordnede.

RAMM.

Aa, naar Ens Overordnede er af den Sort, at De ikke aner, hvad der sker lige for Næsen af dem, saa maa man være et Fæ, naar man ikke gjør dem til sine Underordnede. Og saa vil jeg sige Dig Noget. Jeg kan lide Doktoren, for jeg er ogsaa en moderne Kanut. Hvad Provst-

inden og han siger til hinanden, forstaar vi to lige saa lidt af, som vi har forstaaet af, hvad Hofjægeren sagde til hende. Vi vil ha' Grin og Vrøvl, inte Fortræd, især ikke for os selv. Pst... i Skjul, Degn!

SYVENDE SCENE.

Højgaard og **Ramm** (skjulte). **Gustav Læssø** (fra højre Side). Lidt efter **Provstinden**.

GUSTAV
(med Visitkortet i Haanden).

Hm!... Haandskriften sér lidt fordrejet ud ... Nu vel ... Det bliver hendes Sag. Jeg troede, jeg kunde blive fri for en rørende Afsked, men ... lad gaa da.

PROVSTINDEN
(fra venstre).

Gustav ... Tak, fordi Du vilde møde mig. (Gaar over foran Pavillonen til højre.) Jeg troede .. har længe troet, at Du var vred. Lad disse stygge Misforstaaelsens Skyer drive over. Jeg mente det godt med den Plan med Kirstine ... eller rettere ... det var Spøg ... Hun flyede fra os ... Jeg drev Spøgen for vidt ...

GUSTAV.

Det er lige meget ... Alle disse Historier

er afsluttede. Farvel . . . og lad os blive fri for Scener. Jeg rejser i Morgen . . .

PROVSTINDEN
(med et Skrig).

Gustav . . .! Rejser Du?

GUSTAV.

Ja.

PROVSTINDEN
(spodsk).

Og Du er en Mand, en stærk Mand?

GUSTAV.

Nej.

PROVSTINDEN.

Det er anden Gang Du vil flygte.

GUSTAV.

Sig hvad Du vil. Benyt mine Ord, mine Handlinger, min hele Situation som Du vil. Du maa gjerne sige, at jeg er en Pjalt. Men jeg vil ikke være det mere, og jeg vilde blive ved at være det, om jeg blev her og lod mig spinde ind i det Fantasteri, som jeg har vadet i fra min Barndom og første Ungdom.

PROVSTINDEN.

Og saaledes kan Du nænne at tale om den kjære gamle Mand, din Onkel?

GUSTAV.

Ja . . . skjønt hvert Ord, jeg kan sige, og som rammer ham, gjør mig ondt lige til Hjerteroden. Jeg véd, hvad jeg skylder ham, men jeg kan ikke aande i den Atmosfære, der omgiver ham, og som Du gjør end tættere ved stadig at brænde Røgelse for ham og bedrage ham værre end nogen Anden.

PROVSTINDEN.

Overvæld mig . . . men tal ikke et ondt Ord om ham. Og jeg, som troede, at vi to kunde højne hinanden med at opdrage hinanden i Sandhed.

GUSTAV.

Ha, ha, ha! Véd Du, at Intet kan nedværdige en Mand, gjøre ham lavsindet, smaalig og løgnagtig mere end visse Slags Kvinder. Det er en evig Løgn, at en Kvinde kan løfte eller højne en Mand . . . Hun er en Vampyr, der suger Blodet af hans Aarer, Marven af hans Benpiber.

PROVSTINDEN.

Det er Lønnen, fordi jeg — — aa Gud!

GUSTAV.

Hvorfor tør Du ikke tale ud? Du mener . . . Du vilde sige: Det er Lønnen fordi jeg har elsket

Dig. Det er Løgn! Du har ikke elsket mig mere, end da Du troede at elske den gamle Dragonofficer her, ikke mere, end da Du troede at elske din nuværende Mand — simpelt hen: Der er ikke den Sandhed i Dig, at Du kan elske sandt. Du kan kun elske Dig selv.

PROVSTINDEN.

Men en Mand som Du kan højne en Kvinde! Du . . . en Byronsk Don Juan, som Kvinderne lokkes til, blot fordi de føler sig som de stærkeste.

GUSTAV.

Du har en god Hukommelse. Det er de Studenterselvreflexioner, som jeg betroede Gouvernanten paa Lindegaard paa de bekjendte enlige Vandringer . . . Men jeg har unægtelig ved Studierne og ved Livet søgt at kurere mig for Selvspejling og Blødagtighed.

PROVSTINDEN.

Med samme Resultat som den gamle, kjære Provst. Kun mener han, at hans Fasthed og statuariske Urokkelighed skyldes hans Ungdomsstudium af Hegel . . . Ak, og I vil højne en Kvinde, Fantaster, som I er. Jeg, den Du lader, som Du ser ned paa, jeg er stærkere end Jer begge.

GUSTAV
(sér stift paa hende).

Dig kan Ingen blive klog paa.

PROVSTINDEN.

Hvor Du sagde den Replik kjønt og blødt. Tak, Gustav!

GUSTAV.

Ingen Aarsag.

Nu er der rippet nok op i gamle og ny Dumheder. Nu en kjæk Rift mellem Fortid og Fremtid! . . . Farvel! . . . Ja, jeg vil dog takke Dig . . . for, hvad Du har ment mig af Godt . . . saadan som Du har mægtet det i Følge din Natur. Lad mig nu gaa . . .!

PROVSTINDEN
(griber fat i ham).

Nej, nej, Gustav! Rejs ikke fra mig. Hjælp mig videre i Erkjendelse af Sandheden! Jeg skal lade være at sige Dig imod for Fremtiden. Jeg skal sidde ved dine Fødder og lytte ydmygt, som det bør sig et stakkels forvirret Væsen som mig. Paa dine Tankers Vinger skal jeg lade mig løfte op i det uendelige Rum, der er fuldt af Stjerner og tomt for Guder . . . Jeg skal dele din Tvivl og din Tro, dit Mismod og din Begejstring.

GUSTAV
(ryster paa Hovedet).

Hvad skulde det føre til?

PROVSTINDEN
(læner sig til ham).

Til Glemsel . . . (lukker Øjnene.) til Glemselens uendelige Glæde . . . Gustav! Jeg har aldrig elsket nogen Anden end Dig! Alt Andet, hvad jeg har tænkt, følt, handlet, kan Du kalde Løgn og Selvbedrag. Kun min Kjærlighed til Dig var Sandhed.

GUSTAV
(vikler sig løs).

Nej . . . nej. Lige saa lidt som den Kjærlighed, jeg har troet at føle for Dig. Jeg blev klar over, at det var en Løgn fra det Øjeblik det gik op for mig, hvor uansvarlig Du var . . . at Du var . . .

PROVSTINDEN
(livlig).

En Undine vilde Du sige? Hvad? Et Væsen, som ingen Sjæl har? Ak, men et saadant Væsen kan tilkæmpe sig en Sjæl ved en stor Kjærlighed. Jeg vil leve ved din Side, stige fra Klarhed til Klarhed, svæve med Dig gjennem Aandens Sfærer, løftes højere og højere. Og i det virkelige Liv, det her omkring os, skal jeg lystre dit

Vink. Hvad Du siger er Sandhed, det vil jeg tro paa. Aa — gjennem alle Aarstider skal vi vandre i vor kjære Skov, og Du skal gjøre Nar ad mig, naar jeg taler som et uklart Fruentimmer, og Du skal give mig et Kys, naar jeg siger noget Forstandigt. Gustav, gjør ved mig, hvad Du vil. Jeg er din. Jeg elsker Dig.

GUSTAV
(utaalmodig).

At Du gider tage saadanne udtraadte Fraser i din Mund! . . . Farvel! . . . Nu skal vi skilles. Jeg elsker Dig ikke.

PROVSTINDEN.

Men Du maa komme til at elske mig, naar Du sér, hvor ydmyg jeg skal være, hvor fuldt ud jeg kan hengive mig. Bliv, bliv!

GUSTAV.

Og lyve for Dig og din Mand — bedrage, hykle, lade sig tappe Draabe for Draabe af Alt, hvad der er i mig af Sandt og Honnet. Slip mig!

PROVSTINDEN
(ude af sig selv).

Driv mig ikke til det Yderste! Du véd ikke, hvad jeg er i Stand til. Der huser Aander i

mig, som Du ikke kan besværge. Jeg iler ud . . . jeg erklærer for Alverden, at jeg elsker Dig.

GUSTAV

(lægger Armene over Kors og sér paa hende).

Det skulde Du gjøre.

PROVSTINDEN.

Du vil det?

GUSTAV.

Ja.

PROVSTINDEN.

Godt!

(Sætter i Løb, viger tilbage og tumler om paa Bænken, rejser sig igjen, farer tilbage. Gustav tager hende om Livet og leder hende til Sæde.)

GUSTAV.

Du er syg, Stakkel . . . Men jeg kan ikke være din Læge . . .

RAMM

(lister sig frem i Mellemgrunden).

Degn! Nu skær den! Riv Tændstikken af!

HØJGAARD

(river en Tændstik af).

Saa river jeg da . . . Men du skal være ansvarlig for Alt, hvad deraf vil flyde.

(Kort Pause.)

OTTENDE SCENE.

De Forrige. Hofjægermesteren. Provsten (fra venstre).

HOFJÆGERMESTEREN
(peger hen paa Bænken).

Sér De, Deres Højærværdighed?

PROVSTEN
(studser let).

Hvilket?

HOFJÆGERMESTEREN.

Den sørgelige Skandale, som jeg læmpelig søgte at forberede Dem paa.

PROVSTEN.

Jeg sér ingen Skandale! De er exalteret ... noget exciteret, kjære Hr. Hofjægermester.

HOFJÆGERMESTEREN.

Mener De, at jeg er fuld?

PROVSTEN.

Ingenlunde.

HOFJÆGERMESTEREN.

Dyrlæge! Fejler jeg noget?

RAMM.

Det være langt fra os at mene. Vel, Højgaard?

HØJGAARD.

Ingenlunde.

PROVSTINDEN
(rejser sig).

God Aften igjen, mine Herrer. De kom saa brat, som om . . .

HOFJÆGERMESTEREN.

Som om vi vilde overraske Dem, Frue. Ja. . . . Det er mig, som vilde det . . . fordi jeg er rasende.

PROVSTINDEN.

Aa—aa—. Paa Grund af vor Samtale før. Nu skal jeg fortælle de Herrer dens Indhold.

HOFJÆGERMESTEREN.

De er en glat . . . Slange, Frue.

PROVSTEN
(til Provstinden).

Du sér noget angrebet ud, mit Barn.

GUSTAV.

Ja, Onkel. Din Kone er stærkt bevæget.

Jeg har taget Afsked med hende. Jeg rejser i Morgen med første Tog.

PROVSTEN
(griber hans Haand).

Tak . . . eller . . . Hm! Rejs med Gud, mit Barn! . . . Jeg forstaar Dig . . . Din Videnskab kalder Dig.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ramm! Højgaard! . . . for Fanden!

RAMM og HØJGAARD.

Her, Deres Højvelbaarenhed.

HOFJÆGERMESTEREN.

Hvorfor stod De posterede der . . . og der — maa jeg spørge?

RAMM.

For at lytte, spejde, lure, spionere paa den mest røgede Manér.

HOFJÆGERMESTEREN.

Vil De behage at vælge Deres Ord . . . og saa aflægge Rapport over, hvad De har hørt og set.

RAMM.

Skal vi begynde med Hofjægermesterens og

Provstindens . . . eller med Doktorens og Provstindens indbyrdes Tankeudvexlinger?

HOFJÆGERMESTEREN.

Hm! Med den sidste . . .

RAMM.

Herre Gud! De spillede Tragedie. Den lignede en — — jeg kan ikke huske, hvad den hed, som jeg saâ for tyve Aar siden paa det kongelige Theater inde i Kjøbenhavn. Du Højgaard: Forstod Du, hvad Doktoren og Provstinden sagde?

HØJGAARD.

Nej . . . vi lærte jo desværre ikke Filosofi paa Seminariet.

RAMM.

Vi ikke heller paa Landbohøjskolen, men den er Hofjægermesteren grundig inde i fra den Tid han var paa Landkadetakademiet. Gid Deres Højvelbaarenhed selv havde hørt det. De havde kunnet afgive en mageløs Rapport til Provsten.

HOFJÆGERMESTEREN.

Hvem tror De, De taler til? (Til Provsten.) Har jeg ikke sagt til Dem, Hr. Provst, at her vilde foregaa Noget, som det var min Pligt at gjøre Dem opmærksom paa?

PROVSTEN.

Kjære Hr. Hofjægermester! De er ikke Psykolog. Jeg takker Dem, fordi De ikke fulgte mit Raad og strax kaldte paa Deres Selskab. Min kjære Hustru har store Følelser og trænger til stærke Udtryk. Derfor trænger hun til at spille Dilettantkomedie. Hun véd, at jeg ikke ynder Dilettantismen, men min Brodersøn er jo ung. Lad de unge Mennesker glæde sig i Stilhed. Vi lader, som vi ikke mærker det.

RAMM
(til Højgaard).

Se, hvor han klarer sig, den Gamle.

HØJGAARD.

Jeg har aldrig sét ham gjøre Tingene saa godt. Der maa dog være Noget ved hans gamle Filosofi. Vi to har s'gu da ogsaa klaret os godt.

RAMM.

Ja, Du især. Hi, hi, hi! Jeg er lige godt glad over, at det Hele bliver til Grin, for ellers fik vi to s'gu en Slags Ansvar.

HOFJÆGERMESTEREN
(sér hen mod dem).

De griner endda, fordi de har havt den Ære at sidde ved mit Bord, uden at gjøre Nytte . . .

Hm! (Til Provsten.) Deres Højærværdighed, Samfundet vil, Gud hjælpe mig, ramle sammen af Mangel paa Disciplin.

PROVSTEN.

Endnu findes der en vis Respekt for den aandelige Myndighed.

HOFJÆGERMESTEREN.

Ja, hvad Fanden kan den hjælpe mig? (Fakler fra venstre.) Saa, der kommer Selskabet, som jeg havde beredt paa en Overraskelse. Og nu gaar det Hele op i Røg.

NIENDE SCENE.

Selskabet fra anden Scene. **To Tjenere** med hver sin Fakkel. **Musikantere.** **De Forrige.**

KAPTEJNEN.

Hvor er Overraskelsen, Hr. Hofjægermester?

BIRKEDOMMEREN.

Ja, hvor er den?

DAMERNE.

Ja, hvor er den?

PROVSTINDEN
(til Hofjægermesteren).

Maa jeg redde Dem?

HOFJÆGERMESTEREN.

Saa gjerne.

PROVSTINDEN.

Carte blanche?

HOFJÆGERMESTEREN.

Ou noire . . . Comme vous voulez.

PROVSTINDEN
(til en Tjener).

Jørgen. Der staar Champagne inde i den Pavillon . . . i Hjørneskabet. Det véd jeg fra gammel Tid . . . Skynd Dem, Jørgen, og servér Champagne . . . De sér, jeg hævner mig, Hr. Hofjægermester.

HOFJÆGERMESTEREN.

Hævn Dem . . . naar det bliver derved. Jørgen, skynd Dig . . . Ole . . . hjælp til!
(Propperne knalde.)

KAPTEJNEN.

Ah, mere Champagne! Det var en behagelig Overraskelse. Var det det, De havde in mente, Hr. Hofjægermester?

PROVSTINDEN.

Ja, er den kjære Hofjægermester ikke uhyre hinterlistig?

KAPTEJNEN.

Jo — rævedannet . . . fuchsgebildet.

HOFJÆGERMESTEREN
(til Højgaard).

For Fanden, Skolelærer, gaa ind og hjælp Tjenerne!

HØJGAARD
(sagte).

Ja, jeg skal hjælpe ham med at drikke hans dyreste Ting . . .

(Gaar ind. Tjenerne kommer med Champagneglas paa Bakker, byder om.)

PROVSTINDEN
(til Musikanterne).

En rigtig vild Galopade . . . Saa danser vi over Plænen op til Hovedbygningen og overrasker den kjære Hofjægermesterinde og hendes søde Søster, hendes Naade Baronessen . . . Hr. Hofjægermester! Jeg inklinerer for min mangeaarige Kavallér.

(Synger.)

Og Dansen gaar saa let igjennem Lunden.

PROVSTEN.

Brava, Eliza!

(Musiken spiller op. Selskabet følger dansende efter ind i Hovedbygningen. Tilbage bliver Provsten og Gustav, samt Ramm og Højgaard skjulte i Pavillonen til venstre.)

PROVSTEN.

Hun er dog glimrende, min Eliza! Ikke, Gustav?

GUSTAV.

Aner Du Intet? Jeg sagde Dig helst Alt.

PROVSTEN.

Og om jeg nu Intet vilde vide?

GUSTAV.

Det er min Pligt at sige Dig Sandheden.

PROVSTEN.

Og om jeg nu vidste den?

GUSTAV.

Saa Farvel, min gode, kjære Onkel!

PROVSTEN
(lægger sin Haand paa hans Hoved).

Rejs . . . mit Barn! Farvel . . . Gjør det Navn, vi bærer, berømt. Gid Du maa blive lykkelig med Kirstine.

GUSTAV.

Hvad mener Du?

PROVSTEN.

Tro en gammel og erfaren Mand. Hun vil studere. Du manuducerer hende i Naturviden-

skaberne — og saa, min Dreng: Lider Du og har Du det ondt, saa kom til mig. Det er min Embedspligt at trøste, og her kommer Hjertets Pligt til. Bliver dine Arbejder anmeldte i et lærd Tidsskrift . . . for Aviser foragter jeg . . . saa send mig et Exemplar. Farvel, min Dreng!

(Omfavner ham. De gaar ud, hver til sin Side.)

(Ramm og Højgaard, hver med en Champagneflaske.)

RAMM.

Jeg reddede en halv.

HØJGAARD.

Jeg med . . . Gud, hvor de blev til Grin allesammen! Og nu kan Ingen gjøre os Noget. Men jeg maa over til Anders Sørensen og høre om det med Tøsen.

RAMM.

Og saa har vi endda nok at snakke om paa Kroen et helt Aar . . . ja mere til . . . Men jeg skal fortælle Historien hver Gang paa en forskjellig Manér, saa det skal ende med, at hvert eneste Ord bliver Løgn.